

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1	
РОЗМОВНА ЛЕКСИКА КІНОДИСКУРСУ ЯК ПРОБЛЕМА МОВОЗНАВСТВА І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	5
1.1 Розмовна лексика: поняття та загальна характеристика	5
1.2 Перекладознавчий аспект розмовної лексики	11
1.3 Кінодискурс. Роль розмовної лексики в кінодискурсі	18
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2	
ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ	26
2.1 Семантичні характеристики розмовної лексики в англійськомовному кінодискурсі	26
2.2 Стилiстична диференціяція розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу	39
2.3 Засоби творення одиниць розмовної лексики, що використовується в англійськомовному кінодискурсі	43
Висновки до розділу 2	49
РОЗДІЛ 3	
ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО КІНОДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	51
3.1 Лексичні перекладацькі трансформації як засіб відтворення розмовної лексики у перекладі	51
3.2 Граматичні трансформації при перекладі розмовної лексики	61
3.3 Лексико-граматичні трансформації як засіб перекладу розмовної лексики	66
Висновки до розділу 3	72
ВИСНОВКИ	74

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	84
ДОДАТОК. РОЗМОВНА ЛЕКСИКА АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО КІНОДИСКУРСУ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	85
SUMMARY	97

ВСТУП

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства присвячена вивченню особливостей стилістичного розшарування розмовної лексики у сучасному англійськомовному кінодискурсі як проблеми перекладу на прикладі українського дубляжу фільмів про супергероїв компанії «Марвел».

У сучасній світовій лінгвістичній науці розмовна лексика представлена повною мірою, починаючи з фамільярно-просторічної і закінчуючи табуйованою лексикою. Незважаючи на складне до неї ставлення, розмовна лексика становить досить значиму і зовсім невіддільну частину словникового складу мови. Вивчення розмовної лексики вимагається для найбільш повного і глибокого вивчення мови, воно необхідне для розуміння повсякденної мови, для вміння відчувати всі нюанси і смислові асоціації висловлювань і зрозуміти підтекст, без чого неможливо домогтися еквівалентного перекладу, максимально зближує читача і автора. Тому лінгвістичні характеристики розмовної лексики вивчалися такими науковцями, як І. В. Арнольд [6], Е. Бенвеніст [7], Т.В. Берднікова [8], С. Бибик [9], І. Р. Гальперін [13], Н. І. Гез [15], Н. М. Германова [16], Д. В. Дєвкін [19], Дж. Джекел [67], Д. Дундун [21], В. С. Єлістратов [22], Л. А. Коробчинська [32], В. І. Мінасян [41], Н. М. Несова [44], Г. О. Орлов [46], О. А. Рєдкозубова [50], А. Б. Рогозіна [51], О. С. Романюк [52], Ф. Россі [73], Т. В. Ткаченко [58].

Перекладознавчий аспект розмовної лексики поставав об'єктом дослідження в роботах таких науковців, як Н. Абабілова [1], І. С. Акопян [2], А. Амінова [3], А. Г. Гудманян [18], І. С. Коурова [35], Ю. Я. Найда [71], І. В. Онушканич [45], Т. Н. Павлова [48], Г. О. Судзіловський [56], Т. В. Холстініна [60].

Розмовна лексика кінодискурсу досі не отримала достатньої уваги. Цьому питанню присвячені роботи Н. Д. Ковальнової [27], М. М. Козирєвої [29], С. В. Яркіної [63]. Проте, розмовна лексика займає все більш значущі позиції у лексиці сучасної кінопродукції, що зумовлює необхідність всебічного вивчення

її лінгвістичних характеристик. У свою чергу, швидке розповсюдження кінопродукції вимагає її швидкої локалізації, що зумовлює необхідність вивчення різних аспектів перекладу, зокрема, і розмовної лексики, що зустрічається у кінотекстах.

Отже, **актуальність** дослідження обґрунтовується необхідністю найбільш повного визначення і всебічного вивчення проблеми передачі англійськомовної розмовної лексики українською мовою для досягнення адекватності перекладу, що знаходиться в повній відповідності з сучасним розвитком лінгвістики. Актуальність дослідження також зумовлюється складністю перекладу даного пласта лексики, укоріненим поглядом на розмовну лексику як на щось другорядне, не варте наукового опису. Пласт розмовної лексики повинен досліджуватися як один з основних компонентів лексичного корпусу мови, а при його дослідженні варто розуміти, що мова як система звукових знаків, що виникла в людському суспільстві для цілей спілкування, склалася і довгий час розвивалася саме як розмовна мова.

Мета роботи – здійснити лінгвістичний аналіз особливостей розмовної лексики у сучасному англійськомовному кінодискурсі та визначити засоби її перекладу при українськомовному дубляжу сучасної англійськомовної кінопродукції.

Відповідно, наступні **завдання** поставлено для досягнення загальної мети дослідження:

- 1) визначити поняття та представити загальну характеристику розмовної лексики як мовного явища;
- 2) дослідити перекладознавчий аспект розмовної лексики;
- 3) розглянути поняття та сутність кінодискурсу і визначити роль розмовної лексики в кінодискурсі;
- 4) проаналізувати семантичні характеристики розмовної лексики в англійськомовному кінодискурсі;
- 5) висвітлити особливості стилістичної диференціації розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу;

б) виявити засоби творення одиниць розмовної лексики, що використовується в англійськомовному кінодискурсі;

7) представити лексичні перекладацькі трансформації як засіб відтворення розмовної лексики у перекладі;

8) проаналізувати граматичні трансформації при перекладі розмовної лексики;

9) дослідити лексико-граматичні трансформації як засіб перекладу розмовної лексики.

Об’єкт дослідження – розмовна лексика сучасного американського кінодискурсу в оригіналі та перекладі українською мовою.

Предмет дослідження – семантика, стилістичні параметри, структура англійськомовної розмовної лексики в кінодискурсі та перекладацькі трансформації, що використовуються при її відтворенні українською мовою.

Методи дослідження. В роботі застосовано низку загальнонаукових методів, методів лінгвістичного та перекладознавчого аналізу. Загальнонаукові методи включають методи аналізу літератури та синтезу інформації. До методів лінгвістичного аналізу віднесено методи семантичного, стилістичного, структурного та етимологічного аналізу. Перекладознавчий аспект дослідження включав методи трансформаційного аналізу.

Матеріалом дослідження слугували фрагменти кінофільмів «Веном» («Venom») режисера Р. Флейшера, переклад та озвучення «Толока. Гуртом», та «Месники: Війна нескінченності» («Avengers: Infinity War») режисерів Е. Руссо та Д. Руссо, переклад та озвучення студії «LeDoyen», що містять елементи розмовну лексику. У дослідженні проаналізовано загалом 102 одиниці розмовної лексики.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в роботі проаналізована специфіка перекладу розмовної лексики кінодискурсі на матеріалі оригіналу та українського перекладу роману сучасних американських супергеройських кінофільмів, зокрема: здійснено типологізацію розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу за критеріями семантики,

стилістичної диференціації та засобів творення, а також систематизовано перекладацькі трансформації, що застосовуються при відтворення розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою із виділення найбільш типових трансформацій як основних засобів перекладу розмовної лексики.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані у викладанні перекладознавчих дисциплін («Теорія та практика перекладу», «Аспектний переклад»), а також при вивченні лінгвістичних дисциплін («Лексикологія англійської мови», «Стилістика англійської мови», «Дискурс-аналіз» тощо).

Результати дослідження також становлять певний внесок у теорію лексикології, країнознавства, а також в методику зіставного вивчення лексичної семантики та теорію перекладознавства.

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, трьох списків використаних джерел, трьох додатків та резюме.

РОЗДІЛ 1

РОЗМОВНА ЛЕКСИКА КІНОДИСКУРСУ ЯК ПРОБЛЕМА МОВОЗНАВСТВА І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

1.1 Розмовна лексика: поняття та загальна характеристика

Розмовне мовлення – особливий функціональний різновид літературної мови. Якщо мова художньої літератури та функціональні стилі мають єдину кодифіковану основу, то розмовне мовлення протиставляється їм як некодифікована сфера спілкування. Кодифікація – це фіксація в різного роду словниках і граматиці тих норм і правил, яких слід дотримуватися при створенні текстів кодифікованих функціональних різновидів. Норми і правила розмовного спілкування, у свою чергу, не фіксуються [21: 11].

Як відомо, розмовне мовлення має характерні умови протікання, до яких відносяться безпосередність і невимушеність комунікації між співрозмовниками, відсутність попереднього обдумування висловлювання і у зв'язку з цим, відсутність попереднього відбору мовного матеріалу розмовного акту, в якому величезне значення має контекст ситуації та невербальні засоби спілкування, такі як міміка, жести, поза, інтонація та інші [52: 171].

Науковці досить по-різному підходять до визначення **поняття розмовного мовлення**. Ф. П. Філін [59] визначає розмовне мовлення як особливу мовну систему, «яка має специфічний набір мовних одиниць і специфічні закони їх функціонування» [59: 24]. Г. А. Орлов [46] під розмовним мовленням розуміє «феномен, який існує головним чином (або виключно) в рамках усного різновиду етномови» [46: 119]. На думку Л. К. Граудіної [38], розмовне мовлення – «спонтанна літературна мова, що реалізується в неофіційних ситуаціях при безпосередній участі мовця з опорою на прагматичні умови спілкування» [38: 47].

І. Р. Гальперін [13] зазначає, що розмовний стиль мовлення в основному визначається характером відбору засобів вираження, що утворюють певну

систему, яка є усвідомленою колективом, що розмовляє даною мовою і відрізняється від інших стилів залежно від мети комунікації та сфери вживання, тому жоден стиль мовлення «не можна зрозуміти без аналізу системи стилістичних та інших засобів мови, що утворюють даний стиль» [13: 27]. Л. А. Введенська [11] вважає, що розмовний стиль мовлення, який використовується в будь-якій неофіційній обстановці, коли обговорюють різноманітні побутові теми, діляться враженнями про минулий день, можна охарактеризувати на основі аналізу його лексичного складу, тому що саме в лексиці найпомітніше виявляється відмінність між стилями літературної мови, «закріпленість слів за певним стилем мови пояснюється тим, що в лексичне значення багатьох слів, крім предметно-логічного складу, входить і емоційно-стилістичне забарвлення» [11: 34]. А. Ю. Мусорін [42] диференціює стилі в залежності від їх вживання в письмовому або усному мовленні. Відповідно до класифікації А. Ю. Мусоріна, для усного варіанту літературної мови характерні два стилі: ораторський та розмовний. «Ораторський стиль характеризується ретельною продуманістю композиції мови, порядку викладу. Для нього властиво вживання деякої кількості піднесеної, книжкової лексики. Для розмовного стилю, на відміну від ораторського, характерна непередготовленість, спонтанність мови, її діалогічний характер. Практично повністю відсутня урочиста, книжкова лексика. Велике значення для цього стилю мають інтонація, міміка, жести, без яких значення висловлюваного може виявитися незрозумілим» [42: 19]. Автор також підкреслює, що «кожен стиль має свої особливості, як у лексиці, так і в граматиці; усні стилі, крім того, можуть відрізнятися особливостями вимови» [42: 27]. Розуміння відмінності розмовного стилю мовлення на основі особливостей різних мовних рівнів пропонує О. М. Красілова [36], маючи на увазі, що розмовний стиль, як підтип літературної мови має «ряд відмінних рис на всіх мовних рівнях: лексичному, морфологічному, синтаксичному та текстовому. Ці риси утворюють мовну системність, в якій кожен елемент пов'язаний з іншими» [36: 3].

Розмовна англійська мова (Spoken English) становить основу повноцінного спілкування у стандартних ситуаціях, стилістика цієї мови може бути різноманітною. Літературною англійською мовою (Standard English) здаються тести, пишуться твори і вимовляються офіційні промови; у всіх інших випадках використовується розмовна мова. Основні відмінності між літературною і розмовною англійською мовою – фонетичні, лексичні та граматичні [51: 1].

У мовознавстві давно утвердився термін «розмовна лексика». Здебільшого його використовують для позначення групи слів, що входять до складу літературної мови, не порушуючи її норм. **Поняття «розмовна лексика»** вужче, ніж поняття «лексика розмовної мови», оскільки останнє може покривати шари діалектних слів, просторіччя, сленгу, жаргону, суржику, усіх макротериторіальних варіантів народно-розмовної практики, зокрема й форм, неправильних «з погляду фонетичної, словотвірної, граматичної будови на зразок *кореш, холера, паняй*» [23: 321], засвідчених художньою мовою, в якій стилізована розмовна норма ширша, ніж «літературна норма» стандартизованої мови.

Слова розмовної мови можуть відходити від строгих літературних норм як своєю формою, так і значенням; на їх значення нашаровуються додаткові відтінки – відтінки експресивності, властиві усній мові, чим вони відрізняються від слів нейтральної лексики. В одних випадках ця експресивність передається за допомогою певних словотворчих елементів – суфіксів і префіксів, в інших – окремими лексемами [32: 42].

Розмовність є складною й поліфункціональною категорією літературної мови та її стилістичної системи. Зайнявши визначальне місце в процесі становлення літературної мови та її нормування, більшість розмовних елементів зазнають значного олітературнення, стають літературною нормою, але рівночасно не втрачають розмовного забарвлення (принаймні частина з них). Зрештою компоненти розмовного стилю стали засобом створення колориту розмовності в художній мові, елементом стилізації усномовних

структур у системі художнього тексту. Лінгвостилістична категорія розмовності формується на основі функціонально-стильової єдності й конотування розмовних елементів у стилістичній системі літературної мови й виявляється в живому мовленні та в конкретних художніх текстах [58: 8].

Неоднорідність розмовної лексики англійської мови призводить до виникнення ряду труднощів при спробі дати чітке визначення і охарактеризувати її поділ на підгрупи. Так, В. Д. Девкін [19] визначає розмовну лексику як традиційну, умовну та збірну назву того, що протиставлено ідеально правильному, непогрішному зразково-показовому культурному стандарту. Відступ від цієї еталонності може бути різного ступеня – мінімальним (без порушення літературності), середньо зниженим, помітним (фамільярний шар) і значним (груба і вульгарна лексика) [19: 12]. Розмовна лексика визначається у словниках (РЛ) як «лексичні одиниці, що вживаються в розмовному мовленні, наприклад, у невимушеній неофіційній бесіді, [... і] є одним з розрядів словникового складу літературної мови, поряд з книжковою та нейтральною лексикою» (РЛ: URL). С. Бибик [9], вивчаючи розмовну лексику в контексті літературної мови та її норм», визначає розмовну лексику як: 1) стилістичний засіб емоційної та смислової виразності того чи того художнього, публіцистичного, науково-популярного контексту; розмовні стилі; 2) кодифікаційний функціонально-стильовий параметр лексики; 3) нейтральний розмовно-побутовий словник, що в художньому стилі зазнає актуалізації й асоціативно-образної трансформації [9: 60].

Існують різні підходи до **класифікації розмовної лексики**. Зокрема, характеризуючи розмовну лексику, Н. І. Гез [15] відносить до неї як лексику нейтрального або загальноживаного стилю, так і слова з емоційно-експресивним забарвленням (пестливі, лайливі, іронічні, жартівливі тощо) [15: 74].

І. В. Арнольд [6] класифікує розмовну лексику на:

1) літературно-розмовну (слова, що використовуються освіченими верствами суспільства в повсякденній усній або письмовій комунікації);

2) фамільярно-розмовну, з підгрупою дитячої лексики (шар більш емоційної лексики, в який входить безліч жартівливих і іронічних слів і виразів);

3) просторіччя (слова, які використовуються в основному неосвіченими людьми) [6: 185].

Класифікація розмовної лексики, запропонована Ю. М. Скребнєвим [53], включає в себе наступні підгрупи:

1) слова, що використовуються тільки в неформальному мовленні – розмовні слова:

- власне розмовні слова (розмовні синоніми нейтральних слів): *chap* – хлопець; або такі слова, у яких немає точних еквівалентів в нейтральному або літературному шарах: *molly-coddle* – ганчірка (про чоловіка);

- фонетичні варіанти нейтральних слів: *gaffer* (*grandfather*), *bassy* (*tobacco*). Особливе місце серед фонетичних варіантів нейтральних слів відведено фонетичним скороченням допоміжних та модальних дієслів: *won't*, *don't*;

- зменшувальні варіанти нейтральних слів: *granny*, *daddy*, а також власних назв: *Johnny*, *Bobby*;

- розмовні варіанти багатозначних слів: нейтральне значення слова *spoon* – «ложка», проте в розмовній мові це слово позначає «людину з невисоким розумовим розвитком»;

- велика частина вигуків відноситься до розмовної лексики: *gee!*, *eh?*, *well*, *why*;

2) жаргонізми і сленг, а також okazіоналізми (*nonce words*) – слова, які були винайдені для одного конкретного випадку і потім більше не вживалися;

3) вульгаризми – це грубі слова або вирази, що знаходяться на нижній межі просторіччя за межами літературної лексики і фразеології [53: 65—66].

Класифікації розмовної лексики І. Р. Гальперіна [13], у свою чергу, має дві підгрупи:

1) загальнолітературна розмовна лексика;

2) нелітературна розмовна лексика (сленг, професіоналізми, жаргонізми, вульгаризми та лексичні діалектизми) [13: 27].

Як і І. Р. Гальперін [13], С. Є. Максимов [40] окрім сленгу, виокремлює також такі категорії розмовної лексики, як жаргон (розмовна лексика зниженого стилю, яку розпізнають на національному рівні: *high fliers; loaf*), професіоналізми, або професійний жаргон (слова, що використовуються в межах групи людей однієї професії: *outer; to have something in the pipeline*), діалектизми, вульгаризми та нецензурна лексика (*bloody, goddam, daft – stupid*) [40: 71].

Вивчаючи розмовну лексику англійської мови, Н. М. Несова [44] розподіляє її на такі категорії: 1) загальна розмовна лексика; 2) сленг; 3) жаргон; 4) професійні слова; 5) діалекти; 6) вульгаризми; 7) розмовні неологізми [44: 50]. На нашу думку, саме така класифікація максимально враховує стилістичну диференціацію лексики англомовного розмовного мовлення, а тому, не претендуючи на вичерпність, може використовуватися для аналізу розмовної лексики кінодискурсу в даному дослідженні.

Існують досить полярні думки щодо **ролі розмовної лексики у мові**. З одного боку, розмовна лексика розглядається як негативне явище, дослідники стверджують, що «історична еволюція будь-якої літературної мови може бути представлена як низка послідовних “знижень”, варваризації, але краще сказати – як низка концентричних розгортань, – так В. С. Єлістратов відзначає регулярність цього явища, що супроводжує кінець кожної стабільної епохи. – Створюється відчуття, що суспільство і нація втрачають цінності і моральні орієнтири і, відповідно, мова – орієнтацію в полі стилів» [22: 57]. З іншого ж боку, хоча розмовна лексика належить до сфери усного побутового мовлення, слова, що мають розмовне забарвлення, не тільки не виключаються з літературно-писемної мови, а, навпаки, вдало взаємодіють з лексикою книжною і нейтральною, доповнюють і поширюють експресивні засоби писемних стилів. Розмовні слова входять до літературної мови як досить рельєфно окреслений, широкий за обсягом та складний шар лексики [41: 1].

Таким чином, розмовне мовлення – це особливий функціональний різновид літературної мови, для якого характерна невідповідність, спонтанність мови, її діалогічний характер. Розмовний стиль мовлення володіє низкою відмінних рис на лексичному, морфологічному, синтаксичному та текстовому рівнях. На лексичному рівні розмовне мовлення характеризується використанням розмовної лексики, що розуміється як лексичні одиниці, що вживаються в розмовному мовленні, наприклад, у невимушеній неофіційній бесіді, і є одним з розрядів словникового складу літературної мови, поряд з книжковою та нейтральною лексикою. Розмовна лексика типологізується за такими критеріями, як експресивність (Н. І. Гез), за соціальним критерієм (І. В. Арнольд), за ступенем формальності (Ю. М. Скребнев), за стилістичними параметрами (І. Р. Гальперін, С. Є. Максимов, Н. М. Несова). Думки щодо ролі розмовної лексики у мові є полярними: від повного несприйняття розмовної лексики через її некодифікованість до її розуміння як досить систематизованого та уживаного пласту живої лексики мови.

1.2 Перекладознавчий аспект розмовної лексики

При здійсненні будь-якого перекладу, перш за все, необхідно глибоко осягнути інтенції автора і тематичну спрямованість оригіналу, щоб домогтися високого ступеня еквівалентності тексту та адекватності впливу перекладу на читача або слухача [43: 73].

Поняття еквівалентності розкриває важливу особливість перекладу і є одним з центральних понять перекладознавства. Дослідження рівнів еквівалентності дасть змогу визначити ступінь наближеності до оригіналу. Часом поняття «еквівалентність» та «адекватність» тлумачать як тотожні. У. Еко наголошує, що **еквівалентність** значення не може бути критерієм для правильності перекладу, оскільки немає точного визначення цього поняття, та існує думка, що значення залишається незмінним при перекладі [66: 9]. Відомий теоретик перекладу Ю. Найда виділяє два типи еквівалентності –

формальна та динамічна. Формальна еквівалентність має на меті якомога ближче відповідати різним елементам мови першотвору, тоді як динамічна має на меті повну природність засобів вираження [71: 119].

Проте, якщо жертвувати змістом задля стилю, можна відтворити необхідні враження, проте не передати саме повідомлення. Отже, відповідність значення більш важлива, ніж стильові відповідності [71: 126]. Тому, як вважає Е. Андрієвська [4], **адекватний переклад** не є відображенням оригіналу іншою мовою, а має повністю передавати зміст першотвору, не викривляючи його [4: 43]. При перекладі тексту дуже важливим є відтворення не лише когнітивної, але й мовної, експресивної інформації, адже текст перекладу повинен мати аналогічний до оригіналу вплив на читача [33: URL]. Тож, крім глибокого розуміння ідейно-тематичної спрямованості оригіналу, перекладач повинен знайти досить адекватні вербальні засоби для передачі образної системи твору, що перекладається, і специфіки мови автора [43: 73—76].

Таким чином, при відтворенні іншомовного тексту перекладачеві необхідно дотримуватися наступних п'яти основних **принципів перекладу**:

- 1) досконало розуміти зміст тексту, що перекладається, і намір автора, якого він перекладає;
- 2) досконало володіти мовою, з якої він перекладає, і настільки ж чудово знати мову, якою він перекладає;
- 3) уникати тенденції перекладати «слово в слово», бо це спотворило б зміст оригіналу і знищило б красу його форми;
- 4) використовувати у перекладі загальноживані форми мови;
- 5) правильно обираючи і маючи в своєму розпорядженні слова, відтворювати загальне враження, створене оригіналом у відповідній «тональності» [14: 79].

Проблема перекладу англomовної розмовної лексики українською мовою та навпаки має ряд **факторів**, що мають бути враховані перекладачем, а саме: при виборі відповідника перекладачу слід керуватися необхідністю збереження

прагматичного значення, тобто обов'язковим є пошук розмовного відповідника у мові перекладу, що далеко не завжди можливо [18: 134].

Розбіжність у мовах, відмінність у світобаченні, національних традиціях зумовлює необхідність певних модифікацій, що відбуваються у процесі перекладу. Переклад однієї мови на іншу спричиняє асиметричність оригіналу та перекладу, тому для перекладача постає проблема: як саме відтворити особливості однієї мови, а саме – англійської, через засоби іншої – української [2: URL].

Зі зростанням інтересу до відтворення в перекладі культурних цінностей, усе більше науковців приходять до розуміння культурної зумовленості мови. На думку І. О. Голубовської [17], самотність національних картин світу зумовлена, зокрема, «особливостями колективної етнічної свідомості, які виявляються в неоднаковості логічного оперування одними й тими самими реаліями зовнішнього світу, у різноманітності виявів «наївної» звичайної свідомості» [17: 4]. Розмовна лексика відрізняється чіткою національно-мовною та соціальною специфікою, яка особливо чітко проявляється при порівнянні вживаних одиниць розмовної лексики в різних культурах [29: 90], а тому під час перекладу розмовної лексики часто виникають труднощі, пов'язані із соціально-культурними нормами, які необхідно брати до уваги при її відтворенні у перекладі.

При перекладі розмовної лексики йдеться не про переклад окремих слів і словосполучень, узятих окремо, поза контекстом. Переклад окремих складових одиниць будь-якого контексту повинен проводитися з урахуванням усього комплексу змісту і мовної форми перекладного матеріалу. Важливою є не часткова, формальна, а загальна функціональна **стилістична відповідність**. При цьому слід пам'ятати, що одні й ті ж види мовних стилів мають різні норми в українській і англійській мовах. Тому перекладач не завжди повинен прагнути обов'язково перекладати кожне слово, точно передаючи його емоційне і стилістичне забарвлення, бо кінцевий загальний якісний результат

не знаходитиметься у відповідності до норм даного виду (підвиду) мовного стилю в українській мові [56: 65].

Як культурно-маркована лексика, розмовна лексика викликає специфічні труднощі при перекладі, пов'язані з поняттям літературної норми. Варто відзначити, що поняття норми в різних мовних традиціях є різним. Принципи нормування мови мають не тільки історико-культурну, а й національно-культурну специфіку. Різні національні нормативні традиції виявляють свою специфіку у визначенні критеріїв правильності мови, в різній ролі художньої літератури у формуванні мовних норм. Тож при перекладі розмовної лексики необхідно брати до уваги поняття норми, яке варіюється в різних мовних традиціях [3: 12].

Відомо, наприклад, що французька норма створена в основі своїй класицистами з їх пуризмом, обмеженням просторічних слів тощо. Академік К. Вожла, член Французької Національної Академії, вирішуючи питання про зразковий узус у Франції, закликав літераторів орієнтуватися на мову королівського двору (цит. за: [16, с. 25]). В Англії ж панування класицизму не було таким сильним, як у Франції [5: 327], що зумовило більш демократичне ставлення до мовної норми в англomовному суспільстві.

В англomовній соціолінгвістиці, зокрема, підкреслюється, що «стандартна англійська мова» є лише одним з варіантів англійської мови, прийнятним в одному контексті і недоречним в іншому [3: 13]. В цілому в англomовних країнах найбільша ступінь зниженості норм в межах розмовної мови допустима в Австралії, менше – у США і Великобританії [46: 126]. Відхилення від літературної норми у слов'янських культурах оцінюються суспільством зазвичай негативно як показник низького культурного рівня мовців [3: 13].

Отже, формування і розвиток функціональних стилів в різних мовних традиціях йде своїм певним шляхом, виявляючи як лінгвістичні та стилістичні подібності, так і відмінності. Без урахування експресивно-стилістичних особливостей оригіналу адекватний переклад неможливий. Крім того, під дією

контексту і мовної ситуації навіть стилістично нейтральний текст часто набуває помітне експресивне звучання [3: 13].

Загальна стилістична відповідність часто досягається заміною деяких емоційно-забарвлених елементів англійської мови відповідними українськими термінами. Наприклад, такі часто вживані слова зі стертим емоційним забарвленням, як *doughboy* «піхотинець»; *flattop* «авіаносець»; *GI* «солдат»; *tommy gun* «автомат» та ін., можуть іноді перекладатися відповідними термінами української лексики. Найчастіше передача декількох окремих англійських розмовно-просторічних слів і виразів через відповідні їм за стилем і емоційним забарвленням українські лексико-фразеологічні одиниці є цілком достатньою для досягнення загальної стилістичної адекватності (з точки зору передачі лексичних особливостей стилю оригіналу) [56: 65].

Тим не менш, більшість одиниць розмовної лексики, особливо нових, потребує окремого підходу до перекладу, особливо коли «певне емоційно-забарвлене слово або вираз в англійському тексті виконує особливі експресивні функції» [56: 66]. Шляхом вирішення труднощів перекладу є пошук **аналогів** цих одиниць у відповідній мові. Тут постає завдання відшукати не просто відповідник чи близьке за значенням слово, найголовніше – це відшукати відповідник з точним емоційно-експресивним і стилістичним забарвленням [1: URL].

При використанні у перекладі розмовна лексика повинна передавати дух, ментальну і мовну своєрідність тексту, зберігати емоційно-стилістичне забарвлення оригіналу, забезпечувати рівнозначний комунікативний ефект [50: 8]. Для досягнення цього використовуються мовні одиниці, що мають у структурі значень семи, аналогічні семам оригіналу, при цьому розмовна лексика вихідного тексту заміщається експресивними інвективами, загальномовними інтенсифікаторами і розмовними одиницями, включаючи просторіччя (горизонтальна компенсація), що передають відхилення від норми в мові оригіналу елементами різних рівнів мови вторинного тексту, використовують описовий переклад (вертикальна компенсація). У перекладі

потрібно враховувати прагматику новизни і застарівання такої лексики, а також соціально-культурні характеристики людей, що використовують розмовну лексику [50: 8].

Т. В. Холстїніна [60] вважає, що при перекладі розмовної лексики доводиться дотримуватися, в основному, двох напрямків – або підшукувати аналогічні лексичні одиниці в мові перекладу, що володіли би приблизно такою ж експресивністю, або йти шляхом тлумачення і роз'яснення значення, тобто використовувати описовий прийом перекладу. Велику важливість при цьому представляють «фонові знання» про мову, тобто інформація про ситуацію вживання відповідної лексичної одиниці [60: 12].

Найприроднішим для відтворення одиниць розмовної лексики, за Т. Павловою [48], є використання функціональних аналогів за наявності їх у мові перекладу. За їх відсутності можна вдатися до **просторіччя**, яке додає тексту, що перекладається, необхідну характеристику відхилення від літературної норми. Проте найкращим рішенням є використання функціональних аналогів, або **варіативних відповідностей** за наявності їх у мові перекладу. Якщо їх немає, то можна вдатися до компенсації або описового перекладу. Коли контекст змушує відмовлятися від вибору однієї з варіантних відповідностей, доводиться шукати новий варіант перекладу – **контекстуальну заміну**. **Нейтралізація** розмовної лексики призводить до значних художніх втрат та перекручення змісту оригінального тексту в перекладі [48: URL]. Переклад розмовної лексики, таким чином, найчастіше здійснюється за допомогою еквівалентних відповідників, стилістично нейтральних варіантів чи просторіччя, наприклад: *wild-assed* – *відморожений*; *top-notch* – *суперовий*; *dude* – *чувак*; *to kill* – *стібатися, тюкати*; *action* – *тусовка* [45: 297].

Перетворення, що відбуваються при перекладі розмовної лексики, мають назву «перекладацькі трансформації». Згідно твердження В. Н. Комісарова [31], **перекладацька трансформація** – це перетворення, за допомогою яких можна здійснити перехід від одиниць оригіналу до одиниць перекладу в зазначеному сенсі [31: 59]. Таким чином, всі перекладацькі процеси можна

звести до наступних видів трансформацій: транскрибування і транслітерація, калькування та лексико-семантичні заміни (конкретизація, генералізація, модуляція), граматичні трансформації (синтаксичне уподібнення, дослівний переклад), членування пропозиції, об'єднання пропозицій, граматичні заміни (форми слова, частини мови або члена речення), а також комплексні лексико-граматичні трансформації, до яких відносяться антонімічний переклад, експлікація (описовий переклад) і компенсація [55: URL]. За класифікацією С. Є. Максимова [40], перекладацькі трансформації поділяються на лексичні (транскодування, калькування), лексико-семантичні (диференціація, смисловий розвиток, генералізація, конкретизація), граматичні (граматичні заміни, додавання, вилучення) та лексико-граматичні (антонімічний переклад, цілісне перестворення, компенсація) [40: 113].

Таким чином, відтворення розмовної лексики у перекладі має на меті відтворення не лише стилістичного забарвлення та значення лексичної одиниці, а і її прагматичні і соціально-культурні характеристики, що і визначає ступінь адекватності перекладу. При перекладі розмовної лексики варто брати до уваги різне ставлення до цього пласту лексики у різних народів: зокрема, якщо більшість західних народів ставляться до неї досить позитивно, для слов'янських культур надмірне вживання розмовної лексики створює враження про недостатню освіченість мовця. Найбільш оптимальним способом перекладу одиниць розмовної лексики є підбір функціонального аналогу, що забезпечує стилістичну відповідність. За їх відсутності доцільно вдаватися до просторіччя, варіативних відповідностей, контекстуальних заміни або навіть нейтралізації. З позицій трансформаційного підходу до перекладу, відтворення розмовної лексики у перекладі відбувається шляхом застосування перекладацьких трансформацій – перетворень на лексичному, лексико-семантичному, граматичному та лексико-граматичному рівнях мови.

1.3 Кінодискурс. Роль розмовної лексики в кінодискурсі

Поняття дискурсу з'явилося у 60-70-х роках ХХ століття в західноєвропейській лінгвістиці і досі залишається одним із найбільш актуальних понять сучасної лінгвістики. Враховуючи свою неоднозначність, це поняття також є предметом суперечок вчених, які досліджують проблеми комунікативної лінгвістики [61: 11].

Відповідно до положень теорії дискурсу, будь-які мовні явища не можуть бути адекватно проаналізовані за межами контексту їх використання, що і сформувало **термін *дискурс***, який, залишаючи змістовно-формальну характеристику мовлення мові, сприяв уніфікації цих понять. Цей процес був обумовлений інтенсифікацією вивчення мови як засобу і результату мовленнєвої діяльності, як умови реалізації мовленнєвих здібностей і вдосконалення мовних навичок. Поняття дискурсу було введено на позначення ситуації спілкування, що реалізує комунікативний намір мовця [61: 11].

Сьогодні дискурс розглядається як комунікативна подія, що відбувається між мовцем і слухачем (глядачем тощо) у процесі комунікативної дії в конкретному часовому та просторовому контексті. Дискурс – це мова, занурена в життя, це мовне мовне явище, яке включає в себе всілякі контекстуальні умови спілкування, активне (динамічне) мовлення, а також у пізнавальному аспекті всі психофізичні процеси, що генерують цю мову [47: 126]. Дискурс – це «використання мови відповідно до соціальних, політичних і культурних утворень, мова, що відображає соціальний порядок, а також мова, що і сама створює соціальний порядок, формуючи взаємодію індивідів з суспільством» [75, с. 133].

Як справедливо зазначав Е. Бенвеніст [7], характерною рисою дискурсу є його співвідношення з певними учасниками мовленнєвого акту, тобто з адресантом і адресатом, а також з комунікативним наміром мовця, що має на меті забезпечити певний вплив на адресата. Учений підкреслював, що мова повинна розумітися в широкому сенсі як будь-який вираз, що включає в себе

оратора і слухача, і намір першого якимось вплинути на другого [7: 156]. Отже, у лінгвістичній науці переважає ідея, що дискурс слід розуміти як мовлення, занурене в комунікативну ситуацію [20: 53].

Тому виникнення поняття дискурсу сприяло інтенсифікації вивчення різних форм життя відповідно до способів використання мови. Одним з них є комунікація в кінодискурсі

Історія **кіно** не може зводитися до однієї людини, оскільки кожен винахідник лише додавав до надбань інших винахідників, що завершилося прогресом для всього мистецтва і промисловості. Часто замасковані таємницею і байками, початки фільму і мовчазна ера кінофільмів зазвичай характеризуються клеймом грубості і наївності, як з боку глядачів, так і з боку кінематографістів [70: 1]. Народившись у атмосфері філософського, технічного, художнього і наукового піднесення кінця XIX – початку XX століття, кіно характеризується двоїстою природою, оскільки водночас є творчістю і виробництвом, воно створюється і реалізується як твір мистецтва і як продукт індустрії [10: 7].

1923 року російський письменник і кінознавець В. Б. Шкловський, порівнюючи літературу й кінематограф, писав, що кіно є природним спадкоємцем театру й літератури [62: URL]. З того часу кінематограф зазнав стрімкого розвитку, а текстовий матеріал, трансформуючись в аудіовізуальний, став привертати все більшу увагу науковців. Поступово кінематограф увібрав в себе різну кількість жанрів і підвидів [25: 12], а текстовий матеріал, трансформуючись в аудіовізуальний, став привертати все більшу увагу науковців, зокрема мовознавців, пошуки яких і досі зосереджуються не лише на дослідженнях механічного перетворення літературного тексту на екранний, а й стосуються більш глибоких аспектів кіногалузі [26: 95].

За О. В. Ісаєнко [26], **кінодискурс** – це тип комунікативної діяльності, який охоплює всі види мовної взаємодії між творцями кіно і реципієнтами – глядачами; між представниками професійної групи людей, що беруть участь у створенні кінопродукції; між дослідниками історії і теорії кіномистецтва

[26: 96]. Є. А. Колодіна [30] розуміє кінодискурс як процес відтворення і сприйняття фільму, смисл якого складається при взаємному впливі декількох семіотичних систем. Кінодискурс включає в себе учасників дискурсу, час і простір їх взаємодії [30: 6]. І. М. Лавриненко [39] акцентує увагу на полікодовому характері кінодискурсу, зазначаючи, що він є інформаційно насиченим і передає експліцитну і імпліцитну інформацію. Вона визначає кінодискурс як полікодове когнітивно-комунікативне утворення, сполучення різних семіотичних одиниць у їх нерозривній єдності, яке характеризується зв'язністю, цілісністю, завершеністю, адресатністю [39: 88—90].

С. Четмен [65] у сюжетно-тематичній структурі кінофільму розмежовує дійсний сюжет і те, як він передається, – дискурс: «сюжет – це те, про що розповідається в кіно, а дискурс – як [розповідається]» [65: 19]. Якщо сюжет – це набір подій, пов'язаних між собою комунікацією, то дискурс розуміють як спосіб, за допомогою якого цей зміст передається, та як глядач усвідомлює те, що відбувається на екрані, тобто, дискурс – це клас виражень сюжету, за допомогою певної кількості посередників (мови, балету, музики тощо). Отож дискурс є тим засобом вираження, за допомогою якого зміст фільму набуває комунікативного значення [65: 26].

Текстовою одиницею кінодискурсу є **кінотекст**. Г. Слишкін і М. Єфремова [54] трактують кінотекст як зв'язне, цілісне й завершене повідомлення, виражене за допомогою вербальних (лінгвістичних) і невербальних (іконічних і / або індексаїчних) знаків, які організовані відповідно до замислу колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів, зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами. Кінематографічні коди розуміють як ракурс, кадр, світло, план, сюжет, монтаж і художній простір [54: 54].

Т. О. Віннікова [12] трактує кінотекст як динамічну комунікативну та смислову єдність, яка виникає на основі взаємодії генетично різних компонентів і призначена для зоро-слухового сприйняття. Останнє

забезпечується взаємодією багаторівневих когнітивних процесів рецепції. Сміслові трансформації, які відбуваються в результаті розуміння кінотексту, зумовлені здатністю кінотексту вносити зміни в категоріальну структуру свідомості реципієнта завдяки процесам інтегрування нового знання в когнітивну систему індивіда [12: 6].

Науковці [24; 54] відзначають такі характерні **властивості кінотексту**, як дискретність, зв'язність, перспекція і ретроспекція, антропоцентричність, локальна й темпоральна віднесеність, інформативність, системність, цілісність, модальність і прагматична спрямованість [24: 50; 54: 28—30].

У **моделі розуміння кінотексту** виділяють декілька етапів, кожен із яких характеризується набором когнітивних механізмів і включає в себе нейрофізіологічні процеси ідентифікації, обробки, активації візуально-аудіальних складників тексту і процеси формування ментальної репрезентації змісту в концептуальній системі реципієнту [12: 6]. Науковець акцентує увагу на культурній зумовленості кінотексту, адже культурні коди визначають формування його ментальної репрезентації кінотексту. Вербальні й невербальні складники кінодискурсу тісно інтегровані одна в одну, створюючи цілісний і закінчений образ. Кінофільм завжди спрямований на створення певного емоційного стану глядача, а експресивність кінодискурсу полягає в його здатності передавати певні емоції і викликати емоції у глядачів кінофільму, а також створювати символи, які є метафоричними [37: 101]. Сміслові трансформації, які відбуваються в результаті розуміння тексту впливають на здатність кінотексту вносити зміни в категоріальну структуру свідомості реципієнта завдяки процесам інтегрування нового знання в когнітивну систему індивіда [12: 7].

Розглядаючи кінодискурс як креолізоване (полікодове утворення), І. Коваленко [28] переконана, що відеоряд домінує над словесним компонентом у наративній структурі кінофільмів, проте саме вербальне робить кінодискурс правдоподібним і ближчим до життя [28: 51]. Пропонентом такої точки зору виступила С. Козлофф [68], яка закликає до більшого концентрування уваги

саме на кінодіалогах, адже фокус на візуальному призводить до суперечностей у трактуванні кіно дискурсу загалом [68: 14].

Кінодіалог імітує розмовне мовлення на фонетичному, лексичному та синтаксичному рівні, модифікуючи його відповідно до задуму авторів кінофільму. Проте існує думка, що кінодіалог є штучним відбиттям природного мовлення через відсутність повторів та перепитувань, характерних для природнього спілкування; також наявна велика кількість дотепів, використовуються теми, що не є типовими для звичайного мовлення, лексичні штампи, що традиційно властиві певним жанрам, короткі, прості речення. Ще однією відмінністю кінодіалогу від природнього діалогу є його «музичність», яка виникає через те, що репліки у фільмах ретельно підібрані, збалансовані та ритмічно організовані як у межах окремих висловів, так і під час зміни ролей у діалозі [34: 20]. Такі характеристики спонтанно продюкованого мовлення як, наприклад, накладання реплік одна на одну або вагання створювали б враження погано змонтованого фільму або невмілої акторської гри. Через такі аспекти діалог, прописаний у сценарії, завжди матиме відмінності від природнього мовлення [73: 22—45].

Оскільки кінодіалоги мають на меті максимальне наближення до живої розмовної мови, **розмовна лексика** постає їх невід'ємною складовою. Кінодіалогу притаманні риси розмовного стилю. Однак на відміну від природньої мови, він не володіє спонтанністю, а продуманий заздалегідь і не містить зайвих елементів, які завадили б сприйняттю кінокартини [63: 45].

У сфері кіно розмовна лексика відіграє, безсумнівно, важливу роль. Основним вимогам до кіно є правдоподібність. У таких жанрах як детектив, комедія драма, трилер сюжет далекий від реальної дійсності, але він повинен бути близьким до неї і виглядати «реальним», щоб мати особливий ефект на аудиторію. Для цього режисер поміщає своїх персонажів в певні часові рамки, географічні межі [63: 45], суспільні умови, що відбивається у виборі ними лексики для спілкування між собою. Для кінокартини розмовна лексика, перш за все, є засобом створення образу, що відноситься до певного соціального

класу. Відповідно до вимоги правдоподібності, якщо на екрані з'являється представник певної спільноти, то його мова повинна відповідати його образу [63: 48].

Розмовна лексика в кінодіалозі включає в себе головним чином слова загальноживані, що позначають явища життя, природи, суспільства, світ емоцій і відчуттів людини. Ця лексика обмежується рамками тієї сфери, в області якої ведеться розмова. При цьому частотна розмовна лексика, яка дає додаткові експресивні та емоційні відтінки діалогічному мовленню [57: 42].

Н. Д. Ковальова та О. Н. Васільєва [27] виділяють такі семантичні групи одиниць розмовної лексики у сучасній англомовній кінопродукції:

1) констатуючі номінації особи, що позначають негативні з точки зору інтересів суспільства діяльності, заняття, вчинки, операції: *operator* «крадій, злочинець, карманник»; *junker* «ін'єкційний наркоман, особливо героїновий»; *bottom woman* «проститутка»;

2) слова і словосполучення, у самому значенні яких при констатуючому характері семантики, міститься негативна оцінка діяльності, занять, поведінки кого-небудь, супроводжувана експресивним забарвленням: *trash* «вандал», *whore hoper* «ходок, потаскун»;

3) зоосемантичні метафори, що містять, як правило, негативні оцінки адресата мови і грубу експресію несхвалення, презирства, зневаги: *ape* «негр, горила», *cow* «корова, некрасива і товста жінка»;

4) слова, що позначають дії або якості, властивості кому-небудь або чому-небудь. Серед таких слів є слова констатуючої семантики і слова оцінні, з яскравим експресивним забарвленням: *bubs* «буфера, великі жіночі груди»;

5) слова і словосполучення, в самому значенні яких міститься негативна оцінка кого-небудь як особистості, з досить сильною негативною експресією: *dingey* «негритос» [27: 159].

Таким чином, лексичні одиниці не можуть вивчатися окремо від контексту, в якому вони використовуються, ширше – дискурсу – мовлення, зануреного в комунікативну ситуацію. Кінодискурс є процесом відтворення і

сприйняття фільму, смисл якого складається при взаємному впливі декількох семіотичних систем. Його одиниця – кінотекст – це зв'язне, цілісне й завершене повідомлення, виражене за допомогою вербальних (лінгвістичних) і невербальних (іконічних і / або індексаїєних) знаків, які організовані відповідно до замислу колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів, зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами. Сприйняття кінодіалогів як типу кінотексту та персонажів залежить від їх мовного оформлення. Кінодіалог є штучним відбиттям природного мовлення, тому розмовна лексика в ньому відіграє важливу роль, створюючи достовірний образ кожного персонажа та передаючи оцінні значення.

Висновки до розділу 1

1. Розмовна лексика – це складова розмовного мовлення, що розуміється як особливий функціональний різновид літературної мови, для якого характерна непередготовленість, спонтанність мови, її діалогічний характер. Розмовна лексика, відповідно, – це лексичні одиниці, що вживаються в розмовному мовленні, наприклад, у невимушеній неофіційній бесіді, і є одним з розрядів словникового складу літературної мови, поряд з книжковою та нейтральною лексикою. Підходи до типології розмовної лексики є досить різноманітними (експресивність, соціальний критерій, ступінь формальності, стилістичні параметри).

2. Переклад розмовної лексики є досить складним процесом з огляду та її культурну специфіку, тому варто враховувати різне ставлення до розмовної лексики в різних культурах. Основними способами відтворення розмовної лексики при перекладі є підбір функціонального аналогу, що забезпечує стилістичну відповідність, а також заміни просторіччям, використання варіативних відповідностей, контекстуальних заміни або навіть нейтралізації. З позицій трансформаційного підходу до перекладу, відтворення розмовної

лексики у перекладі відбувається шляхом застосування перекладацьких трансформацій – перетворень на лексичному, лексико-семантичному, граматичному та лексико-граматичному рівнях мови.

3. Розмовна лексика в роботі вивчається на прикладі кінодискурсу – процесу відтворення і сприйняття фільму, смисл якого складається при взаємному впливі декількох семіотичних систем. Текстова реалізація кінодискурсу – кінотекст зв'язне, цілісне й завершене повідомлення, виражене за допомогою вербальних (лінгвістичних) і невербальних (іконічних і / або індексаїєних) знаків, які організовані відповідно до замислу колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів, зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами. Розмовна лексика кінодіалогах відіграє важливу роль, створюючи достовірний образ кожного персонажа та передаючи оцінні значення.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ

2.1 Семантичні характеристики розмовної лексики в англійськомовному кінодискурсі

Розмовна лексика, що використовується в англійськомовному кінодискурсі, замінює собою лексику літературну. Аналіз особливостей застосування розмовної лексики у кінодискурсі неможливий без визначення семантичних груп таких одиниць, оскільки це дозволяє визначити сферу вживання такої лексики, тобто, тематику питань, яких стосуються одиниці розмовної лексики у мовленні персонажів. В англійськомовному кінодискурсі на основі фільмів про супергероїв компанії «Марвел» («Веном» та «Месники: Війна нескінченності») виділено представлені нижче семантичні групи одиниць розмовної лексики.

1. **Іменування персонажів** – це розмовні номінації людини або іншої антропоморфної істоти відповідно до наявності у неї певних характеристик. До таких номінацій належать:

1) розмовні **замінники особових займенників**, наприклад, (A, 63) *ya* «ти» (UD: URL): *Say, Doc, you wouldn't happen to be moving your hair, would ya?* (IW: 00:17:07–00:17:10);

2) розмовні назви людини незалежно від її належності до певної соціальної групи, **загальні номінації**:

- (A, 25) *guy* «хлопець» (UD: URL): *I got a... I got a guy. I'm gonna call him and, uh... Mmm. Oh... Oh, I got a bunch of photographs. He will publish those photographs* (VM: 00:38:52–00:39:02);

- (A, 37; A, 100) *man* «чоловік, дружнє звертання до чоловіка» (UD: URL): *What the shit, man? No! No, no, no!* (VM: 00:52:36–00:52:45); *Hulk?*

Hulk, I know you like making your entrance at the last second. Well, this is it, man. This is the last, last second (IW: 01:56:36–01:56:42);

- (A, 72; A, 97) *dude* «людина, зазвичай чоловік» (UD: URL): *How the hell is this dude still alive? (IW: 00:29:31–00:29:34); My name is Peter Quill, okay? Dude, chill out (IW: 00:12:15–00:12:17);*

- (A, 95) *pal* «людина, зазвичай чоловік» (UD: URL): *Oh, no, you don't. This isn't gonna be like New York, pal (IW: 01:56:21–01:56:24);*

3) розмовні **номінації людини, що передають особисте ставлення мовця до неї:**

- (A, 9) *champ* «чемпіон; використовується з друзями або близькими колега) ми» (UD: URL): *You're not so bad yourself, champ (VM: 00:09:18–00:09:21);*

- (A, 18; A, 50) *buddy* «дружнє звернення» (UD: URL): *Isn't that your buddy? – Do you think we could, like, switch him off? (VM: 00:19:32–00:19:32); Let me tell you something, buddy. All right? Just man-to-man (VM: 01:15:38–01:15:41);*

- (A, 44) *bro* «брат», дружнє звертання до чоловіка (UD: URL): *Look, I got love for you, bro, but no can do (VM: 01:03:17–01:03:19);*

4) розмовні **оцінні номінації людини**, які виражають її певні характеристики:

а) позитивні, наприклад, (A, 8) *quite a catch* «вражаюча знахідка для знайомства або шлюбу; людина, яка має значну кількість позитивних рис» (UD: URL): *Well, you're lucky to have me. To be fair, I'm quite a catch (VM: 00:08:33–00:08:36);*

б) негативні, до яких належать:

- (A, 14) *dumbass* «дурна людина, яка відмовляється визнати, що вона дурна» (UD: URL): *You know, for a smart guy, you really are a dumbass (VM: 00:14:14–00:14:18);*

- (A, 52) *bitch* «хтось безпристрасний і нечутливий» (UD: URL): *You know, it doesn't matter if you kill me anyway, because there's something way bigger*

afoot in this world than you and me. Much bigger than me. And it's much, much bigger than you. Karma's a bitch (VM: 01:17:23–01:17:40);

- (A, 59) *douchebag* «особа, яка має завищену самооцінку, що ускладнюється низьким рівнем інтелекту, смішно веде себе перед колегами, не відчуваючи, наскільки іронічно вона виглядає» (UD: URL): *What is your job exactly? Besides making balloon animals. – Protecting your reality, douchebag* (IW: 00:15:13–00:15:20);

- (A, 73) *moron* «дурна людина» (UD: URL): *I got it figured out. We got two ships and a large assortment of morons* (IW: 00:35:05–00:35:11);

- (A, 80) *stowaway* «особа, яка крадькома сідає на транспортний засіб, наприклад, на корабель, літак, поїзд, вантажний автомобіль або автобус, для того, щоб подорожувати без оплати або секретно» (UD: URL): *No, you're a stowaway. The adults are talking* (IW: 01:03:17–01:03:20);

- (A, 82) *bastard* «назва людини, що не подобається мовцеві» (UD: URL): *Thanos is just the latest in a long line of bastards... and he'll be the latest to feel my vengeance. Fate wills it so* (IW: 01:12:47–01:12:54);

- (A, 83) *crapsack* «особа, що не викликає поваги у мовця» (UD: URL): *If fate does want you to kill that crapsack you're gonna need more than one stupid eyeball* (IW: 01:13:31–01:13:35);

- (A, 84) *jerk* «надокучлива або дурна людина» (UD: URL): *What's it look like? Some jerk lost a bet with me on Contraxia* (IW: 01:13:35–01:13:40);

- (A, 86) *dipshit* «зневажена людина» (UD: URL): *Yeah, that's on Earth, dipshit. What are you hassling us for?* (IW: 01:20:39–01:20:42).

2. Назви конкретних об'єктів – це одиниці розмовної лексики, які використовуються для експресивної номінації об'єктів, що оточують людину. Це – лексичні одиниці, які мають відповідники у літературній мові, та використовуються як експресивні замітники таких слів у літературній мові. До таких одиниць належать:

1) іменування грошей:

- (A, 19; A, 58) *bucks* «долари» (UD: URL): *I'll tell you what, I will give you 20 bucks, but not to sing, all right?* (VM: 00:20:34–00:20:38); *Oh. Wait, wait, wait. I think I have 200. – Dollars? – Rupees. – Which is? – Uh, buck and a half* (IW: 00:10:46–00:10:52);
- (A, 70) *cheddar cheese* «гроші» (UD: URL): *'Cause we're nice. And maybe whoever it is will give us a little cheddar cheese for our effort* (IW: 00:28:13–00:28:18);

2) іменування об'єктів та явищ, пов'язаних із науковими дослідженнями:

- (A, 37) *meds* «ліки» (UD: URL): *Listen, Eddie, um, we are gonna get you on some meds, and we are gonna clear that out* (VM: 00:48:10–00:48:33);
- (A, 42) *labs* «результати медичних досліджень» (UD: URL): *I got Eddie's labs back, and it's worse than I thought* (VM: 01:01:27–01:01:33);
- (A, 48) *lab* «лабораторія, приміщення для проведення досліджень» (UD: URL): *Stop. You're bleeding all over my lab. Go. Go!* (VM: 01:14:38–01:14:32);
- (A, 67) *nanotech* «нанотехнології» (UD: URL): *It's nanotech. You like it? A little something I...* (IW: 00:21:20–00:21:23);

3) іменування частин людського тіла та продуктів життєдіяльності:

- (A, 45) *carcass* «тіло» (UD: URL): *Yeah, well, you can always just shed my carcass and exchange it for another one whenever you need* (VM: 01:04:59–01:05:06);
- (A, 78; A, 90) *ass* «м'язова частина людського тіла, на якій вона сидить» (UD: URL): *Who just saved your magical ass?* (IW: 01:03:01–01:03:03); *Vision, get your ass back on the table. We will hold them off* (IW: 01:34:22–01:34:24);
- (A, 56) *turd* «шматок лайна» (UD: URL): *So, you will be this armless, legless, faceless thing, won't you, rolling down the street, like a turd in the wind?* (VM: 01:31:08–01:31:16).

3. Одиниці розмовної лексики, що використовуються для **характеристики зовнішності** – це здебільшого оцінні прикметники, які прямо характеризують ставлення мовця до зовнішності співрозмовника, наприклад, (A, 6) *hot* на позначення привабливої, сексуальної людини (UD: URL): *Oh, I'm glad that you like it, 'cause I plan on wearing it at our wedding. – That's hot* (VM: 00:05:39–00:05:44).

4. Розмовна лексика на позначення **характеристик поведінки** використовується як засіб визначення особливостей співрозмовника, що прямо пов'язані з його взаємодією із навколишнім світом. Це – наступні характеристики:

1) характеристики **психічного стану**:

- (A, 7) *to be off* «бути не сповна розуму; думками знаходитися в іншому місці» (UD: URL): *Uh... He's... He's seriously off* (VM: 00:07:36–00:07:39);

- (A, 24) *nuts* «божевілля» (UD: URL): *That's nuts, isn't it? That's completely insane* (VM: 00:34:44–00:34:47);

- (A, 29) *in a bad way* «стан людини, коли їй важко емоційно» (UD: URL): *Eddie, you look like you're in a bad way* (VM: 00:42:50–00:42:51);

- (A, 87) *on his own page* «дивно поводитися» (UD: URL): *Okay, Mr. Clean is on his own page. See, “not winging it” isn't really what they do* (IW: 01:22:26–01:22:30);

2) характеристики **впливу на оточуючих**, наприклад, (A, 40) *pain in the ass* говорить про надокучливу людину, яка є джерелом неприємностей (UD: URL): *This is incredible. You have been a serious pain in the ass for me, Eddie* (VM: 00:55:30–00:55:54);

3) характеристики **діяльності людини**: (A, 68) *juice* «екстрим, прискорення» (UD: URL): *Give me a little juice, Friday* (IW: 00:24:54–00:24:55).

5. Розмовна лексика на позначення **дій** включає експресивні номінації дій персонажів, до яких належать:

1) дії емоціонального характеру:

- (A, 16) *to roll with it* «змиритися з чимось, не мати щодо чогось великих сподівань» (UD: URL): *But I was willing to roll with it, Eddie, because I loved you* (VM: 00:14:42–00:14:44);
- (A, 25; A, 33) *gonna* «збиратися» (UD: URL): *I got a... I got a guy. I'm gonna call him and, uh... Mmm. Oh... Oh, I got a bunch of photographs. He will publish those photographs* (VM: 00:38:52–00:39:02); *We're gonna get to the bottom of this. All right? That I can promise you* (VM: 00:45:32–00:45:33);
- (A, 30) *snap out of it* «припинити перебувати у певному стані або змусити когось припинити перебувати в нещасливому стані або настрої, замріяності тощо» (UD: URL): *Put it down. Eddie! Snap out of it!* (VM: 00:43:08–00:43:12);
- (A, 31) *to freak out* «відчувати себе надзвичайно здивованими, засмученими, розгніваними або заплутаними» (UD: URL): *Now, listen, you're not the first person to freak out in there. I get claustrophobic, too* (VM: 00:45:10–00:45:14);
- (A, 55) *tickle the pickle* «задовольняти когось» (UD: URL): *So, what culinary delights will tickle the pickle tonight?* (VM: 01:30:27–01:30:30);
- (A, 60) *table* «припинити» (UD: URL): *Okay, guys. Could we table this discussion right now?* (IW: 00:15:20–00:15:22);
- (A, 85) *chill the eff out* як заклик заспокоїтися та не здійснювати жодних дій (UD: URL): *Everybody stay where you are. Chill the eff out* (IW: 01:19:56–01:19:59);
- (A, 91) *getting the hang of it* «навчитися чимось користуватися з певною майстерністю, через практику або старанність, що може призвести до майже несвідомого виконання» (UD: URL): *How we looking, Bruce? – Yeah, I think I'm getting the hang of it. Wow! This is amazing, man* (IW: 01:36:55–01:37:03);

2) комунікативні дії:

- (A, 32) *whining* «скаржитися на щось» (UD: URL): *Oh, I just saw Morris. And he's whining and complaining like an old baby again* (VM: 00:45:17–00:45:22);
- (A, 46) *have eyes on him* «уважно слідкувати за кимось, тримати когось у полі зору» (UD: URL): *Anybody see him? Does anyone have eyes on him?* (VM: 01:06:17–01:06:32);
- (A, 62) *fall out hard* «зіпсувати стосунки» (UD: URL): *Cap and I fell out hard. We're not on speaking terms* (IW: 00:16:13–00:16:17);
- (A, 54) *sticking around* «знаходитися поряд з людиною та періодично надокучати їй» (UD: URL): *I have absolutely no problem with you sticking around, but if you do, we're gonna have to have some ground rules, all right?* (VM: 01:29:20–01:29:22);
- (A, 61) *caught up in a spell* «спільна діяльність між людьми» (UD: URL): *God, we haven't caught up in a spell, have we?* (IW: 00:16:02–00:16:04);
- (A, 92) *pissed her off* «розізлити когось» (UD: URL): *What the hell? Looks like we pissed her off* (IW: 01:39:10–01:39:16);
- (A, 23) *bullshit* «брехня» (UD: URL): *I would say that he misses you, but that would be bullshit, 'cause... because he never liked you* (VM: 00:31:29–00:31:34);
- (A, 49) *potshots* «суперечливе зауваження або заява, часто помилкове та / або недоречне» (UD: URL): *You took my Symbiote. You take potshots at a great man trying to get something done* (VM: 01:15:19–01:15:23);

3) комунікативні маркери успішності комунікації:

- (A, 1) *roger* «позитивне визнання; добре, зрозуміло» (UD: URL): *The specimens are secured, and we're heading home. – Roger, LF1* (VM: 00:01:29–00:01:34);

- (A, 2) *copy that*, вираз із радіо-жаргону, що означає «я почув тебе» або «я розумію» (UD: URL): *Copy that. Initiating reentry sequence* (VM: 00:01:34–00:01:34);

- (A, 12) *high five up top* вигук, що використовується перед тим, як дати комусь «п'ять», це – жест і вітання, коли дві людини одночасно піднімають руку і плескають нею в долоню другої людини, сенс жесту залежить від контексту використання і може означати привітання або просто вираз дружніх почуттів (UD: URL): *Allie, you're in charge. High five up top* (VM: 00:11:50–00:11:52);

4) прохання:

- (A, 3) *mayday* «міжнародне кодове слово застереження; прохання про допомогу» (UD: URL): *Mayday, Mayday, LF1!* (VM: 00:01:46–00:01:47);

- (A, 94) *cool it* «прохання заспокоїтися» (UD: URL): *Okay, Quill, you gotta cool it right now. You understand? Don't, don't. Don't engage. We almost got this off!* (IW: 01:51:41–01:51:49);

5) фізичні дії:

- (A, 13) *go off half-cocked*, походить від часів, коли таке положення у вогнепальної зброї було станом «на запобіжнику» і належним положенням для того, щоб вставити патрон, зараз означає «бути готовим атакувати» (UD: URL): *This isn't the Wild Wild West. We don't go off half-cocked based on a hunch* (VM: 00:14:03–00:14:08);

- (A, 22) *took down* «вдарити щось з повною силою; буквально, вхопити кого-небудь за грудну зону та кинути їх до землі разом з собою» (UD: URL): *I'm a big fan of your work. – Really? – It's pretty cool, all the people that he took down* (VM: 00:30:34–00:30:41);

- (A, 28) *broke into* «вдертися до приміщення» (UD: URL): *Yeah. No, I broke into the Life Foundation* (VM: 00:42:44–00:42:46);

- (A, 47) *using him up* «використовувати щось, забираючи його ресурси або життєву силу» (UD: URL): *You're using him up* (VM: 01:11:39–01:11:41);

- (A, 64) *evac* «евакуювати» (UD: URL): *Friday, evac anyone south of 43rd Street (IW: 00:18:59–00:19:01);*
- (A, 69) *res* «бронювання столика» (UD: URL): *Yeah, I'm fine. I just think we might have to push our 8:30 res (IW: 00:26:07–00:26:10);*
- (A, 71) *pony up* «щось дати, переважно – гроші» (UD: URL): *Which isn't the point. I mean, if he doesn't pony up... (IW: 00:28:18–00:28:22);*
- (A, 79) *ducked out* «крадькома покинути приміщення, коли людина перебуває серед інших людей, наприклад, на вечірці або зборах» (UD: URL): *Admit it, you should've ducked out when I told you to. I tried to bench you. You refused (IW: 01:03:05–01:03:10);*
- (A, 88) *kick names, take ass* «бити людей, шкодити їм» (UD: URL): *Uh, what exactly is it that they do? – Kick names, take ass (IW: 01:22:30–01:22:33);*
- (A, 99) *kicked the crap outta* «жорстко вдарити або атакувати когось» (UD: URL): *This isn't gonna be like New York, pal. This suit's already kicked the crap outta the Hulk (IW: 01:56:22–01:56:24);*

6. Лексичні одиниці на позначення **оцінки неживих об'єктів або ситуацій:**

1) **загальної оцінки:**

- (A, 10) *cool* «добре; чудово» (UD: URL): *Very soon, another Life Foundation rocket will be sent on an exploratory mission. And that's how, one day, we might all live in space. Cool, huh? (VM: 00:10:59–00:11:08);*
- (A, 11) *cool stuff* «добрі, чудові речі» (UD: URL): *And now that I've shown you some of the cool stuff that we do here, I'm hoping I've inspired each and every one of you to go out there and create things that others have only dreamt of (VM: 00:11:08–00:11:15);*
- (A, 21) *shit*, використовується для заміни назви будь-якого об'єкту, коли вона не є важливою для мовця (UD: URL): *You need to find yourself another white knight, Ms. Skirth, because I am done. I am done with all of this shit (VM: 00:29:44–00:29:49);*

- (A, 57) *creepy* «лякаюче та дивне» (UD: URL): *Do you mind if we forego the whole creepy serial killer thing here?* (VM: 01:35:36–01:35:40);
- (A, 74) *horseshit* «поганий» (UD: URL): *My God, Rhodes. Your talent for horseshit rivals my own* (IW: 00:54:24–00:54:28);
- (A, 75) *crap* «щось надзвичайно низької якості або в поганому стані» (UD: URL): *Wow. You guys... really look like crap. Must've been a rough couple years* (IW: 00:55:47–00:55:54);
- (A, 89) *sucks* «поганий» (UD: URL): *All right, we're optimistic, yes. I like your plan. Except it sucks, so let me do the plan and that way it might be really good* (IW: 01:22:57–01:23:05);

2) **оцінки ситуації**, в якій перебувають персонажі:

- (A, 16) *screwup* «повністю неправильна або неналежна ситуація» (UD: URL): *Do you ever feel like your life is like one monumental screwup?* (VM: 00:19:18–00:19:24);
- (A, 81) *on someone's turf* «на чийсь території» (UD: URL): *So I'm not so sure if it's a better plan to fight him on our turf or his... but you saw what they did, what they can do* (IW: 01:04:09–01:04:16);
- (A, 92) *screwed* «позиція, яка є результатом проблеми або невігідної ситуації, яку, здається, неможливо вирішити» (UD: URL): *You guys are so screwed now!* (IW: 01:45:38–01:45:41);
- (A, 41) *ride* «транспорт» (UD: URL): *You did not find us. We found you. Think of yourself as my ride* (VM: 01:00:10–01:00:12).

7. Лексичні одиниці, що визначають **ступінь наявності певної характеристики**, визначають не саму характеристику, а її інтенсивність, наприклад:

- (A, 15) *as hell*, що можна додати до будь-якого прикметника, щоб додати наголос, незалежно від того, чи є реальне посилання на пекло як на сутність (UD: URL): *Your ego requires constant attention, and you're stubborn as hell* (VM: 00:14:39–00:14:42);

- (A, 51) *up my ass* «мається на увазі коли хтось завжди знаходиться поряд з іншим і цим дуже йому надокучає» (UD: URL): *Because I have spent a significant amount of time, all right, with one of these creatures up my ass. It's not a lot of fun* (VM: 01:15:41–01:15:44);

- (A, 76) *all hands on deck* «кожен учасник є необхідним для вирішення конкретної ситуації» (UD: URL): *We need all hands on deck. Where's Clint?* (IW: 00:56:29–00:56:31).

8. Вигуки на позначення емоційного стану персонажу:

- (A, 4) *wow*, вигук на позначення здивування (UD: URL): *Oh, wow, you're wearing a suit. Yes! I love it when you wear the suit* (VM: 00:05:06–00:05:09);

- (A, 26) *uh* як вираження замислення, заплутаності або невизначеності (UD: URL): *Uh, could you just call me back? Call me back* (VM: 00:39:04–00:39:06);

- (A, 27) *oh, my God* «о Боже», вираз здивування, переляку (UD: URL): *Oh, my God, Eddie. What are you doing here?* (VM: 00:42:36–00:42:37);

- (A, 34) *whoa* «командувати (наприклад, тварині) стояти на місці; припинити або уповільнити хід дії або лінію думки» (UD: URL): *Whoa, whoa, what are you doing? You're hurting it. Stop it!* (VM: 00:46:18–00:46:20);

- (A, 98) *hey*, використовуються для привернення уваги, вираження здивування, інтересу або роздратування, або для отримання згоди (UD: URL): *“Oh, Mr Parker”. “What are you doing... Hey! Uh, I'm Peter”* (IW: 01:01:08–01:01:10).

9. Розмовна лексика на позначення абстрактних понять:

- (A, 36) *'cause* «тому що» (UD: URL): *'Cause it is a very sensible thing to do* (VM: 00:48:10–00:48:33);

- (A, 65) *outta* «назовні» (UD: URL): *I'm sorry, Earth is closed today. You better pack it up and get outta here* (IW: 00:18:59–00:19:01);

- (A, 66) *sorta* «різновид, щось на зразок» (UD: URL): *I don't know. We've sorta been having a thing* (IW: 00:20:31–00:20:33);

- (A, 77) *kinda* «різновид, щось на зразок» (UD: URL): *And this suit is ridiculously intuitive, by the way. So, if anything, it's kinda your fault that I'm here* (IW: 01:00:54–01:01:01).

10. Лайка як засіб висловлення негативних емоцій:

- (A, 5) *shit*, одне з найпопулярніших лайливих слів, що позначає незадоволення (UD: URL): *My meeting? Oh, shit. Yeah. My meeting* (VM: 00:05:16–00:05:22);

- (A, 20) *the hell*, використовується для вираження почуття незручності або здивування щодо чогось (UD: URL): *Where the hell did it go? Where did it go?* (VM: 00:26:42–00:26:45);

- (A, 38; A, 96) *what the hell*, те саме, що *the hell* (UD: URL): *What the hell? Dude! How did you do that?* (VM: 00:52:52–00:52:54); *What is this? What the hell is happening?* (IW: 02:16:15–02:16:18);

- (A, 39) *holy shit*, вираз, що виголошується, коли відбувається щось неочікуване або недобре (UD: URL): *Oh, God, no! Holy shit!* (VM: 00:55:30–00:55:54);

- (A, 43) *goddamn*, використовується для опису об'єкта, що дуже не подобається мовцеві (UD: URL): *That is none of your goddamn business* (VM: 01:02:47–01:02:49);

- (A, 53) *fuck it* «використовується на позначення емоційного стану, коли хтось втомився від чогось та не збирається продовжувати» (UD: URL): *Oh, fuck it. Well, let's go save the planet* (VM: 01:21:13–01:21:16).

Таким чином, у роботі виділено 10 семантичних груп розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу («іменування персонажів», «назви конкретних об'єктів», «характеристики зовнішності», «характеристики поведінки», «позначення дій», «оцінка неживих об'єктів або ситуацій», «позначення ступеню наявності певної характеристики», «вигуки», «позначення абстрактних понять», «лайка»), які, у свою чергу, розподіляються на окремі підгрупи, як показано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Семантичні групи розмовної лексики в англійськомовному кінодискурсі

Семантичні групи	Кількість одиниць	Частка від загальної кількості
1. Іменування персонажів	21	20,6%
<i>замінники особових займенників</i>	1	1%
<i>загальні номінації</i>	6	5,9%
<i>номінації людини, що передають ставлення до неї</i>	4	3,9%
<i>оцінні номінації людини</i>	10	9,8%
2. Назви конкретних об'єктів	11	10,8%
<i>гроші</i>	3	2,9%
<i>наука</i>	4	3,9%
<i>частини людського тіла та продукти життєдіяльності</i>	3	2,9%
3. Характеристики зовнішності	1	1%
4. Характеристики поведінки	6	5,9%
<i>психічний стан</i>	4	3,9%
<i>вплив на оточуючих</i>	1	1%
<i>діяльність</i>	1	1%
5. Позначення дій	33	32,4%
<i>дії емоціонального характеру</i>	10	9,8%
<i>комунікативні дії</i>	8	7,8%
<i>маркери успішності комунікації</i>	3	2,9%
<i>прохання</i>	2	2%
<i>фізичні дії</i>	11	10,8%
6. Оцінка неживих об'єктів або ситуацій	11	10,8%
<i>загальна оцінка</i>	7	6,9%
<i>оцінка ситуації</i>	4	3,9%
7. Позначення ступеню наявності певної характеристики	3	2,9%
8. Вигуки	5	4,9%
9. Позначення абстрактних понять	4	3,9%
10. Лайка	7	6,9%
Загалом	102	100%

Як демонструє представлена інформація, найчастіше розмовна лексика, що використовується в англійськомовному кінодискурсі, позначає дії (32,4%) або використовується для іменування персонажів (20,6%). Також досить часто така лексика являє собою назви конкретних об'єктів (10,8%) та оцінки неживих об'єктів або ситуацій (10,8%).

2.2 Стилiстична диференція розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу

У роботі застосовано стилістичну класифікацію розмовної лексики Н. М. Несової [44]. Відповідно, всю розмовну лексику, яка використовується в англійськомовному кінодискурсі, розподілено на такі групи:

1) **загальна розмовна лексика:** (A, 7) *to be off* «бути не сповна розуму; думками знаходитися в іншому місці» (UD: URL); (A, 8) *quite a catch* «вражаюча знахідка для знайомства або шлюбу; людина, яка має значну кількість позитивних рис» (UD: URL); (A, 9) *champ* «чемпіон; використовується з друзями або близькими колегами» (UD: URL); (A, 12) *high five up top* вигук, що використовується перед тим, як дати комусь «п'ять», це – жест і вітання, коли дві людини одночасно піднімають руку і плескають нею в долоню другої людини, сенс жесту залежить від контексту використання і може означати привітання або просто вираз дружніх почуттів (UD: URL); (A, 16) *to roll with it* «змиритися з чимось, не мати щодо чогось великих сподівань» (UD: URL); (A, 22) *took down* «вдарити щось з повною силою; буквально, вхопити когонебудь за грудну зону та кинути їх до землі разом з собою» (UD: URL); (A, 25) *guys* «хлопець» (UD: URL); (A, 25; A, 33) *gonna* «збиратися» (UD: URL); (A, 28) *broke into* «вдертися до приміщення» (UD: URL); (A, 29) *in a bad way* «стан людини, коли їй важко емоційно» (UD: URL); (A, 32) *whining* «скаржитися на щось» (UD: URL); (A, 36) *'cause* «тому що» (UD: URL); (A, 37; A, 100) *man* «чоловік, дружнє звертання до чоловіка» (UD: URL); (A, 41) *ride* «транспорт» (UD: URL); (A, 44) *bro* «брат», дружнє звертання до чоловіка (UD: URL);

(A, 46) *have eyes on him* «уважно слідкувати за кимось, тримати когось у полі зору» (UD: URL); (A, 47) *using him up* «використовувати щось, забираючи його ресурси або життєву силу» (UD: URL); (A, 49) *potshots* «суперечливе зауваження або заява, часто помилкове та / або недоречне» (UD: URL); (A, 57) *creepy* «лякаюче та дивне» (UD: URL); (A, 63) *ya* «ти» (UD: URL); (A, 65) *outta* «назовні» (UD: URL); (A, 66) *sorta* «різновид, щось на зразок» (UD: URL); (A, 69) *res* «бронювання столика» (UD: URL); (A, 77) *kinda* «різновид, щось на зразок» (UD: URL); (A, 80) *stowaway* «особа, яка крадькома сідає на транспортний засіб, наприклад, на корабель, літак, поїзд, вантажний автомобіль або автобус, для того, щоб подорожувати без оплати або секретно» (UD: URL); (A, 81) *on someone's turf* «на чийсь території» (UD: URL); (A, 82) *bastard* «назва людини, що не подобається мовцеві» (UD: URL); (A, 84) *jerk* «надокучлива або дурна людина» (UD: URL); (A, 95) *pal* «людина, зазвичай чоловік» (UD: URL);

2) **вигуки:** (A, 4) *wow*, вигук на позначення здивування (UD: URL); (A, 26) *uh* як вираження замислення, заплутаності або невизначеності (UD: URL); (A, 27) *oh, my God* «о Боже», вираз здивування, переляку (UD: URL); (A, 34) *whoa* «командувати (наприклад, тварині) стояти на місці; припинити або уповільнити хід дії або лінію думки» (UD: URL); (A, 98) *hey*, використовуються для привернення уваги, вираження здивування, інтересу або роздратування, або для отримання згоди (UD: URL);

3) **сленг:** (A, 6) *hot* на позначення привабливої, сексуальної людини (UD: URL); (A, 10) *cool* «добре; чудово» (UD: URL); (A, 11) *cool stuff* «добрі, чудові речі» (UD: URL); (A, 18; A, 50) *buddy* «дружнє звернення» (UD: URL); (A, 19; A, 58) *bucks* «долари» (UD: URL); (A, 24) *nuts* «божевілля» (UD: URL); (A, 30) *snap out of it* «припинити перебувати у певному стані або змусити когось припинити перебувати в нещасливому стані або настрої, замріяності тощо» (UD: URL); (A, 31) *to freak out* «відчувати себе надзвичайно здивованими, засмученими, розгніваними або заплутаними» (UD: URL); (A, 48) *lab* «лабораторія, приміщення для проведення досліджень» (UD: URL); (A, 54) *sticking around* «знаходитися поряд з людиною та періодично надокучати їй»

(UD: URL); (A, 55) *tickle the pickle* «задовольняти когось» (UD: URL); (A, 61) *caught up in a spell* «спільна діяльність між людьми» (UD: URL); (A, 62) *fall out hard* «зіпсувати стосунки» (UD: URL); (A, 72; A, 97) *dude* «людина, зазвичай чоловік» (UD: URL); (A, 73) *moron* «дурна людина» (UD: URL); (A, 79) *ducked out* «крадькома покинути приміщення, коли людина перебуває серед інших людей, наприклад, на вечірці або зборах» (UD: URL); (A, 85) *chill the eff out* як заклик заспокоїтися та не здійснювати жодних дій (UD: URL); (A, 89) *sucks* «поганий» (UD: URL); (A, 91) *getting the hang of it* «навчитися чимось користуватися з певною майстерністю, через практику або старанність, що може призвести до майже несвідомого виконання» (UD: URL); (A, 92) *pissed her off* «розізлити когось» (UD: URL); (A, 92) *screwed* «позиція, яка є результатом проблеми або невігідної ситуації, яку, здається, неможливо вирішити» (UD: URL); (A, 94) *cool it* «прохання заспокоїтися» (UD: URL);

4) **жаргон:** (A, 13) *go off half-cocked*, походить від часів, коли таке положення у вогнепальної зброї було станом «на запобіжнику» і належним положенням для того, щоб вставити патрон, зараз означає «бути готовим атакувати» (UD: URL); (A, 70) *cheddar cheese* «гроші» (UD: URL); (A, 71) *pony up* «щось дати, переважно – гроші» (UD: URL); (A, 76) *all hands on deck* «кожен учасник є необхідним для вирішення конкретної ситуації» (UD: URL);

5) **професійні слова:** (A, 1) *roger* «позитивне визнання; добре, зрозуміло» (UD: URL); (A, 2) *copy that*, вираз із радіо-жargonу, що означає «я почув тебе» або «я розумію» (UD: URL); (A, 3) *mayday* «міжнародне кодове слово застереження; прохання про допомогу» (UD: URL); (A, 67) *nanotech* «нанотехнології» (UD: URL);

6) **вульгаризми:** (A, 5) *shit*, одне з найпопулярніших лайливих слів, що позначає незадоволення (UD: URL); (A, 14) *dumbass* «дурна людина, яка відмовляється визнати, що вона дурна» (UD: URL); (A, 15) *as hell*, що можна додати до будь-якого прикметника, щоб додати наголос, незалежно від того, чи є реальне посилення на пекло як на сутність (UD: URL); (A, 20) *the hell*, використовується для вираження почуття незручності або здивування щодо

чогось (UD: URL); (A, 21) *shit*, використовується для заміни назви будь-якого об'єкту, коли вона не є важливою для мовця (UD: URL); (A, 23) *bullshit* «брехня» (UD: URL); (A, 38; A, 96) *what the hell*, те саме, що *the hell* (UD: URL); (A, 39) *holy shit*, вираз, що виголошується, коли відбувається щось неочікуване або недобре (UD: URL); (A, 40) *pain in the ass* говорить про надокучливу людину, яка є джерелом неприємностей (UD: URL); (A, 43) *goddamn*, використовується для опису об'єкта, що дуже не подобається мовцеві (UD: URL); (A, 51) *up my ass* «мається на увазі коли хтось завжди знаходиться поряд з іншим і цим дуже йому надокучає» (UD: URL); (A, 52) *bitch* «хтось безпристрасний і нечутливий» (UD: URL); (A, 53) *fuck it* «використовується на позначення емоційного стану, коли хтось втомився від чогось та не збирається продовжувати» (UD: URL); (A, 56) *turd* «шматок лайна» (UD: URL); (A, 59) *douchebag* «особа, яка має завищену самооцінку, що ускладнюється низьким рівнем інтелекту, смішно веде себе перед колегами, не відчуваючи, наскільки іронічно вона виглядає» (UD: URL); (A, 74) *horseshit* «поганий» (UD: URL); (A, 75) *crap* «щось надзвичайно низької якості або в поганому стані» (UD: URL); (A, 78; A, 90) *ass* «м'язова частина людського тіла, на якій вона сидить» (UD: URL); (A, 83) *crapsack* «особа, що не викликає поваги у мовця» (UD: URL); (A, 86) *dipshit* «зневажена людина» (UD: URL); (A, 99) *kicked the crap outta* «жорстко вдарити або атакувати когось» (UD: URL);

7) **розмовні неологізми:** (A, 16) *screwup* «повністю неправильна або неналежна ситуація» (UD: URL); (A, 37) *meds* «ліки» (UD: URL); (A, 42) *labs* «результати медичних досліджень» (UD: URL); (A, 45) *carcass* «тіло» (UD: URL); (A, 60) *table* «припинити» (UD: URL); (A, 64) *evac* «евакуювати» (UD: URL); (A, 68) *juice* «екстрим, прискорення» (UD: URL); (A, 87) *on his own page* «дивно поводитися» (UD: URL); (A, 88) *kick names, take ass* «бити людей, шкодити їм» (UD: URL).

Тож проведене дослідження демонструє наявність наступних рівнів стилістичного розшарування розмовної лексики, що використовується в англійськомовному кінодикурсі (таблиця 2.2).

Стилістична диференціація розмовної лексики англійськомовного
кінодискурсу

Стилістичний рівень	Кількість одиниць	Частка від загальної кількості
загальна розмовна лексика	32	31,4%
вигуки	5	4,9%
сленг	25	24,5%
жаргон	4	3,9%
професійні слова	4	3,9%
вульгаризми	23	22,5%
розмовні неологізми	9	8,8%
Загалом	102	100,0%

Таким чином, відповідно до стилістичного критерію, в англійськомовному кінодискурсу виділяються такі групи розмовної лексики, як загальна розмовна лексика, вигуки, сленг, жаргон, професійні слова, вульгаризми та розмовні неологізми. Найчастіше персонажі англомовного кінодискурсу використовують у своєму мовленні загальну розмовну лексику (31,4%), що пояснюється тим, що кінопродукція орієнтована на широке коло глядачів, тому мовлення персонажів повинно бути зрозумілим для них. Також досить часто використовуються сленгові одиниці (24,5%), застосування яких зумовлене належністю аналізованих кінофільмів до продукції за мотивами коміксів, а отже, продукції, орієнтованої на молодого глядача. Широке застосування вульгаризмів (22,5%) також зумовлене цільовою аудиторією кінодискурсу, що досить лояльно ставиться до таких мовних одиниць.

2.3 Засоби творення одиниць розмовної лексики, що використовується в англійськомовному кінодискурсі

Одиниці розмовної лексики можуть як існувати у мові самостійно, колись утворені як неологізми, так і формуватися на основі загальної літературної

мови, вбираючи у себе нові значення або відтінки значень. В англomовному кінодискурсі спостерігаються одиниці розмовної лексики, утворені наступними способами:

1) існують у мові як **готові одиниці**, що належать до розмовної лексики: (A, 4) *wow*, вигук на позначення здивування (UD: URL); (A, 5) *shit*, одне з найпопулярніших лайливих слів, що позначає незадоволення (UD: URL); (A, 15) *as hell*, що можна додати до будь-якого прикметника, щоб додати наголос, незалежно від того, чи є реальне посилення на пекло як на сутність (UD: URL); (A, 18; A, 50) *buddy* «дружнє звернення» (UD: URL); (A, 19; A, 58) *bucks* «долари» (UD: URL); (A, 20) *the hell*, використовується для вираження почуття незручності або здивування щодо чогось (UD: URL); (A, 21) *shit*, використовується для заміни назви будь-якого об'єкту, коли вона не є важливою для мовця (UD: URL); (A, 25) *guy* «хлопець» (UD: URL); (A, 26) *uh* як вираження замислення, заплутаності або невизначеності (UD: URL); (A, 27) *oh, my God* «о Боже», вираз здивування, переляку (UD: URL); (A, 32) *whining* «скаржитися на щось» (UD: URL); (A, 34) *whoa* «командувати (наприклад, тварині) стояти на місці; припинити або уповільнити хід дії або лінію думки» (UD: URL); (A, 38; A, 96) *what the hell*, те саме, що *the hell* (UD: URL); (A, 49) *potshots* «суперечливе зауваження або заява, часто помилкове та / або недоречне» (UD: URL); (A, 52) *bitch* «хтось безпристрасний і нечутливий» (UD: URL); (A, 56) *turd* «шматок лайна» (UD: URL); (A, 57) *creepy* «лякаюче та дивне» (UD: URL); (A, 72; A, 97) *dude* «людина, зазвичай чоловік» (UD: URL); (A, 75) *crap* «щось надзвичайно низької якості або в поганому стані» (UD: URL); (A, 78; A, 90) *ass* «м'язова частина людського тіла, на якій вона сидить» (UD: URL); (A, 80) *stowaway* «особа, яка крадькома сідає на транспортний засіб, наприклад, на корабель, літак, поїзд, вантажний автомобіль або автобус, для того, щоб подорожувати без оплати або секретно» (UD: URL); (A, 84) *jerk* «надокучлива або дурна людина» (UD: URL); (A, 92) *screwed* «позиція, яка є результатом проблеми або невігідної ситуації, яку, здається, неможливо вирішити» (UD: URL); (A, 95) *pal* «людина, зазвичай чоловік»

(UD: URL); (A, 98) *hey*, використовуються для привернення уваги, вираження здивування, інтересу або роздратування, або для отримання згоди (UD: URL);

2) одиниці, утворені на основі **трансформації** мовної одиниці: (A, 1) *roger* «позитивне визнання; добре, зрозуміло» (UD: URL) є фонетичним варіантом *R* із висловлювання *received and understood* («фонетичний алфавіт» армії США); (A, 2) *copy that*, вираз із радіо-жаргону, що означає «я почув тебе» або «я розумію» (UD: URL) є фонетичним варіантом *C* із слова *comply* («фонетичний алфавіт» армії США); (A, 63) *ya* «ти» (UD: URL) є фонетичним варіантом *you* «ти»;

3) одиниці, утворені шляхом **запозичення**: (A, 3) *mayday* «міжнародне кодове слово застереження; прохання про допомогу» (UD: URL) походить від французького *m'aidez* «допоможіть»;

4) одиниці, утворені шляхом **словоскладання**: (A, 14) *dumbass* «дурна людина, яка відмовляється визнати, що вона дурна» (UD: URL) від *dumb* + *ass*; (A, 16) *screwup* «повністю неправильна або неналежна ситуація» (UD: URL) від *screw* + *up*; (A, 23) *bullshit* «брехня» (UD: URL) від *bull* + *shit*; (A, 43) *goddamn*, використовується для опису об'єкта, що дуже не подобається мовцеві (UD: URL) від *god* + *damn*; (A, 59) *douchebag* «особа, яка має завищену самооцінку, що ускладнюється низьким рівнем інтелекту, смішно веде себе перед колегами, не відчуваючи, наскільки іронічно вона виглядає» (UD: URL) від *douche* + *bag*; (A, 65) *outta* «назовні» (UD: URL) від *out* + *of*; (A, 66) *sorta* «різновид, щось на зразок» (UD: URL) від *sort* + *of*; (A, 74) *horseshit* «поганий» (UD: URL) від *horse* + *shit*; (A, 77) *kinda* «різновид, щось на зразок» (UD: URL) від *kind* + *of*;

5) одиниці, утворені шляхом **скорочення**: (A, 9) *champ* «чемпіон; використовується з друзями або близькими колегами» (UD: URL) від *champion*; (A, 25; A, 33) *gonna* «збиратися» (UD: URL) від *going to*; (A, 36) *'cause* «тому що» (UD: URL) від *because* «тому що»; (A, 37) *meds* «ліки» (UD: URL) від *medications* «ліки»; (A, 42) *labs* «результати медичних досліджень» (UD: URL) від *laboratory analyses* «лабораторні аналізи»; (A, 44) *bro* «брат», дружнє

звертання до чоловіка (UD: URL) від *brother* «брат»; (A, 48) *lab* «лабораторія, приміщення для проведення досліджень» (UD: URL) від *laboratory* «лабораторія»; (A, 64) *evac* «евакуювати» (UD: URL) від *evacuate* «евакуювати»; (A, 67) *nanotech* «нанотехнології» (UD: URL) від *nanotechnologies* «нанотехнології»; (A, 69) *res* «бронювання столика» (UD: URL) від *reservation* «бронювання»;

6) одиниці, утворені шляхом **конверсії**: (A, 41) *ride* «транспорт» (UD: URL) від *to ride* «їхати»; (A, 60) *table* «припинити» (UD: URL) від *table* «стіл», тобто, «сісти за стіл переговорів»;

7) одиниці, утворені на основі **метафоричного переосмислення**: (A, 6) *hot* на позначення привабливої, сексуальної людини (UD: URL) походить від літературного *hot* «гарячий»; (A, 8) *quite a catch* «вражаюча знахідка для знайомства або шлюбу; людина, яка має значну кількість позитивних рис» (UD: URL) від *catch* «здобич»; (A, 10) *cool* «добре; чудово» (UD: URL), (A, 11) *cool stuff* «добрі, чудові речі» (UD: URL) від *cool* «приємний»; або (A, 94) *cool it* «прохання заспокоїтися» (UD: URL) від *cool* «прохолодний»; (A, 13) *go off half-cocked* означає «бути готовим атакувати» (UD: URL), походить від часів, коли таке положення у вогнепальної зброї було станом «на запобіжнику» і належним положенням для того, щоб вставити патрон; (A, 16) *to roll with it* «змиритися з чимось, не мати щодо чогось великих сподівань» (UD: URL) від *roll* «крутитися, обертатися», тобто, «продовжувати рух»; (A, 24) *nuts* «божевілля» (UD: URL) від *nut* «голова»; (A, 37; A, 100) *man* «чоловік, дружнє звертання до чоловіка» (UD: URL) від *man* «людина, чоловік»; (A, 45) *carcass* «тіло» (UD: URL) від *carcass* «каркас, конструкція, основа»; (A, 55) *tickle the pickle* «задовольняти когось» (UD: URL) від *tickle the pickle* «отримувати сексуальне задоволення»; (A, 68) *juice* «екстрим, прискорення» (UD: URL) від *juice* «сік, рідина», тобто, те, що живить; (A, 70) *cheddar cheese* «гроші» (UD: URL) від *cheddar cheese* «сир чеддер», що цінується серед любителів сирів; (A, 73) *moron* «дурна людина» (UD: URL) від медичного *moron* «людина, що хворіє на дебільність»; (A, 82) *bastard* «назва людини, що не подобається мовцеві»

(UD: URL) від *bastard* «позашлюбна дитина»; (A, 83) *crapsack* «особа, що не викликає поваги у мовця» (UD: URL) від *crapsack* «мішок чи пакет, які беруть з собою власники тварин, коли виводять їх на прогулянку, для того, щоб потім збирати продукти їх життєдіяльності та не забруднювати суспільні місця»;

8) сленгові **фразові дієслова**: (A, 22) *took down* «вдарити щось з повною силою; буквально, захопити кого-небудь за грудну зону та кинути їх до землі разом з собою» (UD: URL); (A, 28) *broke into* «вдертися до приміщення» (UD: URL); (A, 30) *snap out of it* «припинити перебувати у певному стані або змусити когось припинити перебувати в нещасливому стані або настрої, замріяності тощо» (UD: URL); (A, 31) *to freak out* «відчувати себе надзвичайно здивованими, засмученими, розгніваними або заплутаними» (UD: URL); (A, 47) *using him up* «використовувати щось, забираючи його ресурси або життєву силу» (UD: URL); (A, 54) *sticking around* «знаходитися поряд з людиною та періодично надокучати їй» (UD: URL); (A, 61) *caught up in a spell* «спільна діяльність між людьми» (UD: URL); (A, 62) *fall out hard* «зіпсувати стосунки» (UD: URL); (A, 71) *pony up* «щось дати, переважно – гроші» (UD: URL); (A, 79) *ducked out* «крадькома покинути приміщення, коли людина перебуває серед інших людей, наприклад, на вечірці або зборах» (UD: URL); (A, 92) *pissed her off* «розізлити когось» (UD: URL);

9) **ідіоматичні вирази**: (A, 7) *to be off* «бути не сповна розуму; думками знаходитися в іншому місці» (UD: URL); (A, 29) *in a bad way* «стан людини, коли їй важко емоційно» (UD: URL); (A, 39) *holy shit*, вираз, що виголошується, коли відбувається щось неочікуване або недобре (UD: URL); (A, 46) *have eyes on him* «уважно слідкувати за кимось, тримати когось у полі зору» (UD: URL); (A, 76) *all hands on deck* «кожен учасник є необхідним для вирішення конкретної ситуації» (UD: URL); (A, 81) *on someone's turf* «на чийсь території» (UD: URL); (A, 85) *chill the eff out* як заклик заспокоїтися та не здійснювати жодних дій (UD: URL); (A, 87) *on his own page* «дивно поводитися» (UD: URL); (A, 91) *getting the hang of it* «навчитися чимось користуватися з певною

майстерністю, через практику або старанність, що може призвести до майже несвідомого виконання» (UD: URL);

10) одиниці, утворені поєднанням лексичних одиниць у словосполучення: (A, 12) *high five up top* вигук, що використовується перед тим, як дати комусь «п'ять», це – жест і вітання, коли дві людини одночасно піднімають руку і плескають нею в долоню другої людини, сенс жесту залежить від контексту використання і може означати привітання або просто вираз дружніх почуттів (UD: URL); (A, 40) *pain in the ass* говорить про надокучливу людину, яка є джерелом неприємностей (UD: URL); (A, 51) *up my ass* «мається на увазі коли хтось завжди знаходиться поряд з іншим і цим дуже йому надокучає» (UD: URL); (A, 53) *fuck it* «використовується на позначення емоційного стану, коли хтось втомився від чогось та не збирається продовжувати» (UD: URL); (A, 99) *kicked the crap outta* «жорстко вдарити або атакувати когось» (UD: URL).

Отже, основними засобами творення одиниць розмовної лексики, що використовуються в англійськомовному кінодискурсі, є використання готових слів або виразів, трансформація мовної одиниці, запозичення, словоскладання, скорочення, конверсія, метафоричне переосмислення, фразові дієслова, ідіоматичні вирази та утворення словосполучень (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Засоби творення одиниць розмовної лексики англійськомовного
кінодискурсу

Засоби творення	Кількість одиниць	Частка від загальної кількості
використання готових слів або виразів	32	31,4%
трансформація мовної одиниці	3	2,9%
запозичення	1	1%
словоскладання	9	8,8%
скорочення	11	10,8%
конверсія	2	2%

Засоби творення	Кількість одиниць	Частка від загальної кількості
метафоричне переосмислення	19	18,6%
фразові дієслова	11	10,8%
ідіоматичні вирази	9	8,8%
утворення словосполучень	5	4,9%
Загалом	102	100%

Таким чином, дослідження демонструє, що одиниці розмовної лексики у формі готових слів або виразів використовуються в англійськомовному кінодискурсі приблизно у третині випадків (31,4%). Серед засобів творення одиниць розмовної лексики основне місце посідає метафоричне переосмислення (18,6%), що передбачає використання лексичної одиниці літературної мови із новим значенням. Також досить частотним є скорочення (10,8%), що є типовими для молодіжного мовлення. Розмовна лексика, утворена шляхом поєднання декількох лексичних елементів, також застосовується досить часто; це – одиниці, утворені шляхом словоскладання (8,8%) та ідіоматичні вирази (8,8%).

Висновки до розділу 2

1. За семантичним критерієм, розмовна лексика в англійськомовному кінодискурсі розподіляється на 10 груп, що містять підгрупи: «іменування персонажів» («замінники особових займенників», «загальні номінації», «номінації людини, що передають ставлення до неї», «оцінні номінації людини»), «назви конкретних об'єктів» («гроші», «наука», «частини людського тіла та продукти життєдіяльності»), «характеристики зовнішності», «характеристики поведінки» («психічний стан», «вплив на оточуючих», «діяльність»), «позначення дій» («дії емоціонального характеру», «комунікативні дії», «маркери успішності комунікації», «прохання», «фізичні

дії»), «оцінка неживих об'єктів або ситуацій» («загальна оцінка», «оцінка ситуації»), «позначення ступеню наявності певної характеристики», «вигуки», «позначення абстрактних понять», «лайка». З огляду на специфіку комунікації, найчастіше розмовна лексика, що використовується в англійськомовному кінодискурсі, позначає дії (32,4%), оскільки кінодискурс – дискурс дії, або використовується для іменування персонажів (20,6%), тобто, для характеристики одними дійовими особами інших. Також досить часто така лексика являє собою назви конкретних об'єктів (10,8%), що оточують персонажів, та оцінки неживих об'єктів або ситуацій (10,8%), оскільки оцінка є невід'ємним компонентом міжособистісного спілкування кінодискурсу.

2. Відповідно до стилістичного критерію, в англійськомовному кінодискурсі виділяються такі групи розмовної лексики, як загальна розмовна лексика, вигуки, сленг, жаргон, професійні слова, вульгаризми та розмовні неологізми. Найбільш частотними групами є загальна розмовна лексика (31,4%) як засіб спілкування, зрозумілий широкому колу глядачів, сленгові одиниці (24,5%) як характеристика молодіжного спілкування, та вульгаризми (22,5%) як «необхідне зло» живої комунікації.

3. Одиниці розмовної лексики утворюються на основі загальної літературної мови, вбираючи у себе нові значення або відтінки значень. Виділено такі засоби формування одиниць розмовної лексики, представлених в англійськомовному кінодискурсі: використання готових слів або виразів, трансформація мовної одиниці, запозичення, словоскладання, скорочення, конверсія, метафоричне переосмислення, фразові дієслова, ідіоматичні вирази та утворення словосполучень. Найчастіше використовуються одиниці розмовної лексики у формі готових слів або виразів (31,4%). Серед засобів творення одиниць розмовної лексики основне місце посідають метафоричне переосмислення (18,6%) одиниць літературної мови, скорочення (10,8%), як маркер молодіжного мовлення, а також словоскладання (8,8%) та ідіоматичні вирази (8,8%) як засоби утворення розмовних одиниць шляхом поєднання окремих слів.

РОЗДІЛ 3

ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО КІНОДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1 Лексичні перекладацькі трансформації як засіб відтворення розмовної лексики у перекладі

Перелік лексичних перекладацьких трансформацій, які застосовуються під час відтворення розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою, включає такі трансформації, як транскрипція, диференціація, генералізація та конкретизація. Розглянемо специфіку їх застосування на основі фільмів про супергероїв компанії «Марвел» («Веном» та «Месники: Війна нескінченності») в українських перекладах.

Транскрипція або транскрибування полягає у фонетичній передачі імені, тобто так, як воно звучить іноземною мовою [49: URL]. До цього засобу перекладачі вдаються при відтворенні розмовної лексики на основі реалій англійськомовних країн, що втратили статус власне реалій через їх широку розповсюдженість. Це стосується, у першу чергу, назв валют:

- (A, 19) *bucks* [ˈbʌks] – бакси, в якому *u* [ʌ] в закритому складі відтворене українською літерою *a*: *I'll tell you what, I will give you 20 bucks, but not to sing, all right?* (VM: 00:20:34–00:20:38) – *Ні, краще так. Я дам тобі 20 баксів, тільки не співай. Гаразд?* (VM: 00:20:34–00:20:38);

- (A, 58) *buck* [bʌk] – бакс, в якому основна частина передається транскрибуванням, однак додається літера *s* наприкінці слова для надання йому більш знайомої для українськомовної публіки форми: *Oh. Wait, wait, wait. I think I have 200. – Dollars? – Rupees. – Which is? – Uh, buck and a half* (IW: 00:10:46–00:10:52) – *Стій-стій-стій. Здається, є дві сотні. – Доларів? – Рупій. – А в них? – Бакса півтора* (BH: 00:10:46–00:10:52).

Отже, транскрипція застосовується лише до одиниць розмовної лексики, які набули статусу інтернаціональних та є легко впізнаваними для українськомовного глядача за їх звуковою формою.

Наступна трансформація, **диференціація**, викликана тим, що велика кількість слів англійської мови з широкою семантикою не мають еквівалентів в українській мові. Диференціація застосовується у випадках, коли словники пропонують декілька значень, що лише частково покривають значення вихідного слова, і перекладач повинен обирати з наявних варіантів такий відповідник, що найкраще підходить до певного контексту [40: 114].

Застосування диференціації при відтворенні розмовної лексики англомовного кінодискурсу українською мовою не призводить до зміни значення вихідного слова, а лише є засобом уточнення значення. Наприклад, прикметник (А, 6) *hot* має денотативне значення «гарячий», однак як елемент розмовної лексики він означає «сексуальний, привабливий», тому при перекладі обирається український розмовний відповідник *сексі*: *Oh, I'm glad that you like it, 'cause I plan on wearing it at our wedding. – That's hot* (VM: 00:05:39–00:05:44) – *Добре, що нагадав. Я надіну його на наше весілля. – Він сексі* (VM: 00:05:39–00:05:44).

Прикметник (А, 10) *cool* в англійській літературній мові означає «прохолодний», як елемент розмовної лексики – «прикольний, кльовий», тому при перекладі обирається саме останній варіант *кльово* для демонстрації ставлення мовця до того, про що він говорить: *Very soon, another Life Foundation rocket will be sent on an exploratory mission. And that's how, one day, we might all live in space. Cool, huh?* (VM: 00:10:59–00:11:08) – *Уже скоро ще одна ракета «Фонду життя» вирушить у дослідницьку експедицію, щоб одного дня ми усі жили в космосі. Кльово, скажіть?* (VM: 00:10:59–00:11:08).

Значення іменника (А, 41) *ride* як елемента розмовної лексики також не співпадає із його літературним «поїздка», тому у наступному контексті при перекладі обирається варіант *транспорт*: *You did not find us. We found you.*

Think of yourself as my ride (VM: 01:00:10–01:00:12) – *Це не ти знайшов нас. Ми тебе знайшли. Ти – лише мій транспорт* (VM: 01:00:10–01:00:12).

Іменник (А, 82) *bastard* як елемент розмовної лексики має значення «бастард, позашлюбна дитина», однак, коли використовується як розмовна оцінна одиниця, акцент зміщується не на походження людини, а на риси його характеру, тому при відтворенні наступного фрагмента використовується частковий відповідник *наскуда*, що має аналогічне оцінне забарвлення: *Thanos is just the latest in a long line of bastards... and he'll be the latest to feel my vengeance. Fate wills it so* (IW: 01:12:47–01:12:54) – *Танос – це лише останній у ланцюжку наскуд, і він останнім відчує мій гнів, бо саме доля хоче цього* (ВН: 01:12:47–01:12:54).

Іменник (А, 86) *dipshit* має лише розмовне значення та використовується для демонстрації зневажливого ставлення до людини. Відповідно, в українській мові таке зневажливе ставлення передається оцінним іменником *дебіл*: *Yeah, that's on Earth, dipshit. What are you hassling us for?* (IW: 01:20:39–01:20:42) – *Так, а це не Земля, дебіл? Чого ви на нас напали?* (ВН: 01:20:39–01:20:42).

Стійка негативна оцінка когнітивних здібностей співрозмовника надається також іменником (А, 14) *dumbass* «телепень». Оскільки метою репліки в наступному фрагменті є приниження співрозмовника, обирається варіант *кретин*: *You know, for a smart guy, you really are a dumbass* (VM: 00:14:14–00:14:18) – *Розумний ти хлопець, але рідкісний кретин. Отакий парадокс* (VM: 00:14:14–00:14:18).

Також негативне значення має іменник (А, 73) *moron* «ідіот», що є як медичним терміном, так і елементом розмовної лексики. При перекладі обирається варіант *муфлон* (назва виду баранів, таким чином, акцент на низьких розумових здібностях доповнюється ідеєю про впертість персонажів): *I got it figured out. We got two ships and a large assortment of morons* (IW: 00:35:05–00:35:11) – *Я все зрозумів. У нас два кораблі та великий асортимент муфлонів* (ВН: 00:35:05–00:35:11).

Диференціація також використовується і при відтворенні розмовної лексики, що несе позитивну оцінку. Наприклад, (А, 50) *buddy* – це одиниця розмовної лексики на позначення друга, приятеля. Для того, щоб зберегти розмовне забарвлення представленої одиниці, перекладач використовує слово *дружбан*: *Let me tell you something, buddy. All right? Just man-to-man* (VM: 01:15:38–01:15:41) – *Я тобі децю скажу, дружбан. Хай це буде між нами* (VM: 01:15:38–01:15:41).

Іменник (А, 21) *shit* може передавати різні значення, його сутність полягає у характеристиці чогось неприємного або такого, що не заслуговує особливої уваги. У наступному фрагменті *shit* використовується для того, щоб показати, що події навколо не є приємними для персонажа, тому при перекладі доречним є варіант *хрінь*: *You need to find yourself another white knight, Ms. Skirth, because I am done. I am done with all of this shit* (VM: 00:29:44–00:29:49) – *Краще знайти вам іншого лицаря, міс Скерт, бо я вже ситий по горло цією хрінню* (VM: 00:29:44–00:29:49).

Диференціація також застосовується до сталих виразів. Наприклад, вираз (А, 28) *to break into* використовується на позначення дії з проникнення до будівлі. Доцільно в українському перекладі замінити сталий вираз розмовним дієсловом *вдерся*: (А, 28) *Yeah. No, I broke into the Life Foundation* (VM: 00:42:44–00:42:46) – *Ні... я просто у «Фонд життя» вдерся* (VM: 00:42:44–00:42:46).

Також можливе застосування диференціації до одного з компонентів такого сталого виразу, наприклад, виразу (А, 68) *give a juice* «додати енергії», в якому *juice*, відповідно, означає «енергія». В українськомовному варіанті використовується сталий вираз *піддай газу* такої ж структури (дієслово + іменник), відповідно, *juice* відтворено як *газ* із значенням «енергія»: (А, 68) *Give me a little juice, Friday* (IW: 00:24:54–00:24:55) – *А ну піддай газу, П'ятниця* (ВН: 00:24:54–00:24:55).

Таким чином, диференціація широко використовується при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою та

викликана таким факторами, як багатозначність одиниць розмовної лексики, запозичених із загальнолітературної мови, наявність близьких за значенням лексичних одиниць у мові перекладу, а також можливість передачі сталих виразів шляхом їх заміни словами або заміни окремих їх компонентів з метою передачі стилістичного забарвлення тексту.

Генералізація значення – це заміна слова оригіналу з більш вузькою семантикою словом мови перекладу з більш широкою семантикою [40: 113].

Аналіз матеріалу дослідження демонструє, що основною причиною застосування генералізації при відтворенні в українськомовному перекладі розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу є відсутність у мові перекладу розмовних одиниць, що передають таке саме значення та мають аналогічне стилістичне забарвлення. У таких випадках перекладачі вдаються до заміни одиниці розмовної лексики загальнолітературними словами чи виразами, наприклад:

- військове (А, 1) *roger* «зрозумів» замінено загальнолітературним *зрозумів*: *The specimens are secured, and we're heading home.* – *Roger, LF1* (VM: 00:01:29–00:01:34) – *Зразки взято, рухаємось додому.* – *Зрозумів, ФЖ1* (BM: 00:01:29–00:01:34);

- вираз із радіо-жаргону (А, 2) *copy that* «я тебе почув» замінено загальнолітературним *чую вас*: *Copy that. Initiating reentry sequence* (VM: 00:01:34–00:01:34) – *Чую вас, починаю процедуру зниження* (BM: 00:01:34–00:01:34).

Окрім того, генералізація також дозволяє передавати при перекладі ідіоматичні вирази, наприклад:

- (А, 30) *snap out of it!* «вимога припинити перебувати у певному стані» передається загальнолітературним *а ну припини це!*: *Put it down. Eddie! Snap out of it!* (VM: 00:43:08–00:43:12) – *Поклади, Еді! А ну припини це!* (BM: 00:43:08–00:43:12);

- (A, 46) *have eyes on* «бачити» передається загальнолітературним *бачить*: *Anybody see him? Does anyone have eyes on him?* (VM: 01:06:17–01:06:32) – *Хто-небудь бачить його?* (VM: 01:06:17–01:06:32).

Трансформація генералізації також є ефективним засобом передачі при перекладі розмовної лексики у формі слів. Наприклад, генералізація застосовується для пом'якшення мови жінок у випадках, коли їх висловлювання повинні звучати по-дружньому:

- сленгове (A, 18) *buddy* «друг, приятель» передається загальнолітературним словом *приятель*: *Isn't that your buddy? – Do you think we could, like, switch him off?* (VM: 00:19:32–00:19:32) – *Це твій приятель? – Слухай, а його вимкнути можна?* (VM: 00:19:32–00:19:32);

- лайливе слово (A, 23) *bullshit* «брехня» передається загальнолітературним *брехня*: *I would say that he misses you, but that would be bullshit, 'cause... because he never liked you* (VM: 00:31:29–00:31:34) – *Я б сказала, що він скучив, та це була б брехня, бо... бо він тебе ненавидів* (VM: 00:31:29–00:31:34).

Застосування генералізації також спостерігається у випадках, коли розмовна, особливо, лайлива або просторічна лексика є недоцільною у певному контексті спілкування для українськомовного глядача, наприклад:

- (A, 60) *to table* «припинити» в контексті примирення сторін передано загальнолітературним *припинити*: *Okay, guys. Could we table this discussion right now?* (IW: 00:15:20–00:15:22) – *Годі, хлопці. Давайте припинимо цю дискусію* (ВН: 00:15:20–00:15:22);

- (A, 74) *horseshit* «поганій» у спілкуванні посадовців передано як *дурниці*: *My God, Rhodes. Your talent for horseshit rivals my own* (IW: 00:54:24–00:54:28) – *Родз, ви верзете дурниці ще вправніше за мене* (ВН: 00:54:24–00:54:28).

Генералізація також дозволяє уникнути незрозумілої для потенційного глядача метафоризації, як у випадку з (A, 45) *carcass* «тіло» – *тіло*: *Yeah, well, you can always just shed my carcass and exchange it for another one whenever you*

need (VM: 01:04:59–01:05:06) – *Ти ж можеш скинути моє тіло та знайти інше, коли захочеш* (VM: 01:04:59–01:05:06).

Таким чином, генералізація як перекладацька трансформація застосовується при передачі розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою у випадках, коли у мові перекладу відсутня лексична одиниця, що відповідає вихідній одночасно за значенням і за стилістичним забарвленням, а отже, перевага віддається значенню такої одиниці, а також у випадках, коли контекст спілкування вимагає пом'якшення мовлення персонажів через невідповідність стилів спілкування в англійськомовних та українськомовних країнах.

При відтворенні в українськомовних перекладах розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу також застосовується **конкретизація** – перекладацька трансформація, що передбачає заміну слова з більш широким значенням у мові оригіналу словом із вузьким значенням у мові перекладу [40: 113].

Один із випадків конкретизації – використання українськомовного відповідника лексичної одиниці, в якому один із компонентів знаходиться у родо-видових відносинах із відповідним компонентом англійськомовного виразу, наприклад:

- (A, 15) *as hell*, де *hell* «пекло» передається як *чорт* «мешканець пекла», однак значення самого виразу зберігається: *Your ego requires constant attention, and you're stubborn as hell* (VM: 00:14:39–00:14:42) – *Твоє его вимагає постійної уваги, і ти впертий, як чорт!* (VM: 00:14:39–00:14:42);

- (A, 20) *the hell*, де *hell* «пекло» передається як *біс* «мешканець пекла»: *Where the hell did it go? Where did it go?* (VM: 00:26:42–00:26:45) – *Куди воно в біса поділося? Де ж воно?* (VM: 00:26:42–00:26:45).

У деяких випадках загальна стилістика комунікації персонажів також вимагає конкретизації, наприклад:

- (A, 32) *to whine* «скиглити, плакатися» – *розпускати нюні*, оскільки існує необхідність висловити стійке негативне ставлення до поведінки

персонажа: *Oh, I just saw Morris. And he's whining and complaining like an old baby again* (VM: 00:45:17–00:45:22) – *Я щойно бачила Морріса. Знову скаржитися і розпускає нюні, як мале дитинча* (BM: 00:45:17–00:45:22);

- (A, 62) *to fall out hard* «посваритися» – розісратися як спрощення мовлення Тоні Старка, який є одночасно і генієм, і «веселим хлопцем»: *Cap and I fell out hard. We're not on speaking terms* (IW: 00:16:13–00:16:17) – *А ми з Кепом розісрались. Ми не розмовляємо* (BH: 00:16:13–00:16:17);

- (A, 95) *pal* «товариш» у мовленні єнота Ракети перетворюється на баклан, оскільки персонаж – небезпечний космічний злочинець: *Oh, no, you don't. This isn't gonna be like New York, pal* (IW: 01:56:21–01:56:24) – *Е ні. Ні, ніфіга. Це тобі не Нью-Йорк, баклан* (BH: 01:56:21–01:56:24);

- (A, 100) *man* як звернення до друга в мовленні Брюса Беннера до Халка передається як *чувак*, щоб показати близькі відносини між його основною особистістю та його альтер-его: *Hulk? Hulk, I know you like making your entrance at the last second. Well, this is it, man. This is the last, last second* (IW: 01:56:36–01:56:42) – *Халк! Халк! Я знаю, ти любиш вийти в останню секунду. І ось вона, чувак. Це... це реально остання секунда* (BH: 01:56:36–01:56:42).

Таким чином, застосування конкретизації при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах викликане здебільшого вимогами стилістики діалогів між персонажами, коли більш нейтральне сленгове слово може передаватися жаргонізмом або лайливим словом з огляду на характер персонажа-мовця, або ж різним сполученням лексичних одиниць у сталі вирази, коли у мові перекладу традиційно застосовується більш конкретна одиниця.

Модуляція – така перекладацька трансформація, що полягає у заміні словникового еквіваленту контекстуальним, який є логічно пов'язаним із вихідним словом [40: 114].

Застосування модуляції зумовлене наявністю асоціативних зав'язків між одиницями розмовної лексики та певними явищами, що викликають у мовця певні уявлення, зокрема, оцінні. Зокрема, (A, 5) *shit* як висловлення

невдоволення може передаватися українським *чорт*, що викликає асоціації з пеклом як неприємним як неприємним явищем: *My meeting? Oh, shit. Yeah. My meeting* (VM: 00:05:16–00:05:22) – *Моя зустріч? А, чорт, так, моя зустріч* (VM: 00:05:16–00:05:22).

Оцінна одиниця (А, 8) *catch* «здобич» викликає асоціації з тим, що важко отримати. Аналогічно, золото є рідкісним металом, тому у наступному контексті заміна *catch* – *золото* є доцільною: (А, 8) *Well, you're lucky to have me. To be fair, I'm quite a catch* (VM: 00:08:33–00:08:36) – *Щастить тобі зі мною, правда. Я просто золото* (VM: 00:08:33–00:08:36).

Вираз (А, 70) *cheddar cheese* «гроші» в українському перекладі передається жаргонним *забашляє*, що також пов'язане з грошима. Таким чином, зберігається зв'язок одиниці з грошима, але не її форма: *'Cause we're nice. And maybe whoever it is will give us a little cheddar cheese for our effort* (IW: 00:28:13–00:28:18) – *Бо ми шляхетні. І, можливо, цей хтось нам гарненько забашляє* (ВН: 00:28:13–00:28:18).

Така сама ситуація і в наступному фрагменті: *Which isn't the point. I mean, if he doesn't pony up...* (IW: 00:28:18–00:28:22) – *Але річ не в тому. Якщо нам не забашляють...* (ВН: 00:28:18–00:28:22). Сполучення (А, 71) *pony up* «платити, давати гроші» передається як *забашляє*, таким чином, зберігаючи зв'язок із грошима.

Оцінний іменник (А, 83) *crapsack* «мішок з лайном» є надзвичайно грубим, тому жаргонний варіант *фуфлижник*, що характеризує людину, якій не можна довіряти: *If fate does want you to kill that crapsack you're gonna need more than one stupid eyeball* (IW: 01:13:31–01:13:35) – *Якщо доля хоче, щоб ти поклав цього фуфлижника, тобі більше очей знадобиться* (ВН: 01:13:31–01:13:35).

Називаючи людину (А, 59) *douchebag* у наступному контексті, мовець акцентує увагу на її впертості і некомпетентності: *What is your job exactly? Besides making balloon animals. – Protecting your reality, douchebag* (IW: 00:15:13–00:15:20) – *Що в тебе за обов'язок окрім дешевих фокусів? – Твою реальність захищати, одоробло* (ВН: 00:15:13–00:15:20). У цьому

випадку значення *douchebag* передається при перекладі іменником *одоробло*, що використовується для позначення вайлуватої, неповороткої і не надто розумної людини. Отже, акцент зміщується на некомпетентність.

Іменник (А, 84) *jerk* є типовим образливим словом в англійській мові. В українській таку функцію виконує *хрін*, що також передає негативне значення, закладене у вихідному слові: *What's it look like? Some jerk lost a bet with me on Contraxia* (IW: 01:13:35–01:13:40) – *А на що схоже? Один хрін з Контраксії програв мені спір* (ВН: 01:13:35–01:13:40).

Модуляція також широко застосовується для передачі при перекладі оцінних іменників і прикметників, що характеризують персонажів або ситуацію, в якій вони опинилися, наприклад:

- (А, 17) *screwup* «повністю неправильна або неналежна ситуація» – *дуна* як характеристика такої ситуації: *Do you ever feel like your life is like one monumental screwup?* (VM: 00:19:18–00:19:24) – *Ти відчуваєш, що в тебе не життя, а якась монументальна дуна?* (VM: 00:19:18–00:19:24);

- (А, 43) *goddamn* для опису об'єкта, що дуже не подобається мовцеві – *собача* як компонент висловлювання *не твоя собача справа*, собака у цьому випадку протиставляється людині як вищій істоті: *That is none of your goddamn business* (VM: 01:02:47–01:02:49) – *Не твоя собача справа* (VM: 01:02:47–01:02:49);

- (А, 57) *creepy* «лякаюче та дивне» – *стереотипний*, оскільки в наступному контексті говориться про звичний образ убивці, що є страшним за замовчуванням: *Do you mind if we forego the whole creepy serial killer thing here?* (VM: 01:35:36–01:35:40) – *Ти не проти, якщо я уникатиму стереотипного образу серійного вбивці?* (VM: 01:35:36–01:35:40).

Трансформація модуляції постає також доцільною у випадку відтворення багатокомпонентних одиниць розмовної лексики, як у наступних прикладах:

- (А, 22) *took down* – *мочити* у значенні «перемагати, завдавати шкоди»: *I'm a big fan of your work. – Really? – It's pretty cool, all the people that he took*

down (VM: 00:30:34–00:30:41) – *Я фанат твоєї роботи. – Правда? – Він доволі круто мочив людей* (VM: 00:30:34–00:30:41);

- (A, 38) *what the hell?* – *що за хрінь?*, де зберігається асоціація з чимось невідомим, незрозумілим: *What the hell? Dude! How did you do that?* (VM: 00:52:52–00:52:54) – *Що за хрінь, чувак? Як ти робиш це?* (VM: 00:52:52–00:52:54);

- (A, 87) *on his own page*, де *page* – місце, на якому зараз «зупинилася» людина, передається як *на своїй хвилі*, де *хвиля* – напрям, в якому ця людина мислить (з мови радіотехніки): *Okay, Mr. Clean is on his own page. See, “not winging it” isn't really what they do* (IW: 01:22:26–01:22:30) – *Ясно, Містер Пропер на своїй хвилі. Знаєш, планувати – не в їхньому дусі* (ВН: 01:22:26–01:22:30).

Таким чином, мотивом застосування трансформації модуляції при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах є необхідність збереження асоціацій, що викликаються при сприйнятті такої лексики з огляду на її образність. У таких випадках перевага віддається саме образам, що створюються в уявленні глядача, і перекладач обирає саме такий образ, що надає більш точну характеристику події або персонажеві.

3.2 Граматичні трансформації при перекладі розмовної лексики

Перелік граматичних перекладацьких трансформацій, які застосовуються під час відтворення розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою, включає граматичні заміни, додавання та вилучення. Розглянемо специфіку їх застосування на основі фільмів про супергероїв в українських перекладах.

Граматичні заміни – це заміни слова, що належить до однієї частини мови, словом, що належить до іншої (морфологічні заміни), або ж заміни однієї синтаксичної конструкції іншою (синтаксичні заміни) [40: 113].

До морфологічних замін під час перекладу розмовної лексики кінодискурсу належать заміни частини мови, наприклад:

- заміна іменника (А, 35) *meds* просторічним дієсловом *пролікуємо*: *Listen, Eddie, um, we are gonna get you on some meds, and we are gonna clear that out* (VM: 00:48:10–00:48:33) – *Еді, ми тебе пролікуємо, і це вижене його геть* (BM: 00:48:10–00:48:33);

- заміна іменника (А, 48) *lab* прислівником *тут*: *Stop. You're bleeding all over my lab. Go. Go!* (VM: 01:14:38–01:14:32) – *Стоп. Ти все тут кров'ю заляпаєш. Іди. Ну!* (BM: 01:14:38–01:14:32);

- заміна дієслова (А, 89) *sucks* іменником *хрінь*: *All right, we're optimistic, yes. I like your plan. Except it sucks, so let me do the plan and that way it might be really good* (IW: 01:22:57–01:23:05) – *Ти правий, ми оптимісти, так. І це чудовий план. Хоч насправді це хрінь. Тому дай мені розробити план, і тоді в нас буде щось пристойне* (BH: 01:22:57–01:23:05);

- заміна іменника (А, 97) *dude* прикметником у ролі іменника *чорнявий*: *My name is Peter Quill, okay? Dude, chill out* (IW: 00:12:15–00:12:17) – *Мене звуть Пітер Квіл, чуєш? Охолонь, чорнявий* (BH: 00:12:15–00:12:17);

- заміна вигуку (А, 98) *hey* прикметником *радій*: “*Oh, Mr Parker*”. “*What are you doing... Hey! Uh, I'm Peter*” (IW: 01:01:08–01:01:10) – *Хм, Містер Паркер! – Ви? Як це ви тут... Радій! Хмм... Я Пітер* (BH: 01:01:08–01:01:10).

Синтаксичні заміни передбачають заміну багатокomпонентних лексичних одиниць однокомпонентними і навпаки, наприклад, (А, 31) *to freak out* – *накрило*: *Now, listen, you're not the first person to freak out in there. I get claustrophobic, too* (VM: 00:45:10–00:45:14) – *Слухай, ти не перший, кого там накрило. У мене теж клаустрофобія* (BM: 00:45:10–00:45:14).

Таким чином, граматичні заміни при відтворенні у перекладі розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу викликані граматичними розбіжностями мови оригіналу та мови перекладу, а також окремими вимогами стилістики, коли одна граматична одиниця відтворюється іншою.

Додавання передбачає введення у переклад лексичних елементів, що відсутні в оригіналі, з метою правильної передачі смислу речення (оригіналу), що перекладається, та / або дотримання мовленнєвих і мовних норм, що існують у культурі мови перекладу [40: 113].

Здебільшого додавання застосовується як засіб підвищення емоційності живого мовлення персонажів у неформальних обставинах, як відбувається у наступних фрагментах:

- додавання (А, 4) *клас* для того, щоб продемонструвати щире захоплення хлопця зовнішнім виглядом його дівчини: *Oh, wow, you're wearing a suit. I love it when you wear the suit* (VM: 00:05:06–00:05:09) – *О, ух ти, ти вже при параді. Клас, обожнюю, коли ти в костюмі* (BM: 00:05:06–00:05:09);

- відтворення (А, 56) *a turd* як лайно собаче, що дозволяє ввести до тексту експресивний ідіоматичний вираз розмовного характеру: *So, you will be this armless, legless, faceless thing, won't you, rolling down the street, like a turd in the wind?* (VM: 01:31:08–01:31:16) – *Ти станеш безрукою, гидкою, безликою колодою, яку оминатимуть, як лайно собаче* (BM: 01:31:08–01:31:16);

- введення до тексту вигуку (А, 72) *Йосип босий!* з метою демонстрації щирого здивування персонажа: *How the hell is this dude still alive?* (IW: 00:29:31–00:29:34) – *Йосип босий! Як цей лох досі не здох?* (BH: 00:29:31–00:29:34).

Використання додавання при відтворенні українською мовою розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу також зумовлене необхідністю роз'яснення глядачеві сенсу, закладеного в репліках персонажів. Прикладом є відтворення (А, 52) *a bitch* як мстива сучка, що дозволяє акцентувати увагу на наслідках, які очікують злодіїв: *You know, it doesn't matter if you kill me anyway, because there's something way bigger afoot in this world than you and me. Much bigger than me. And it's much, much bigger than you. Karma's a bitch* (VM: 01:17:23–01:17:40) – *Немає значення, уб'єш ти мене чи ні. Бо у світі з'явилося щось значно більше за мене. Набагато більше за мене. І набагато більше за тебе. Карма мстива сучка* (BM: 01:17:23–01:17:40).

Отже, застосування додавання при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах зумовлене двома основними завданнями: додавання експресивності мовленню персонажів та пояснення сенсу їх висловлювань, надання глядачеві додаткової інформації.

Вилучення – це виправдане з точки зору еквівалентності перекладу, в першу чергу норм мови перекладу, усунення в тексті перекладу тих плеонастичних або тавтологічних лексичних елементів, які за нормами мови перекладу є частинами імпліцитного смислу тексту [40: 113].

При відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою вилученню можуть підлягати звернення, оскільки в кінодискурсі очевидно, до кого звертається персонаж. Наприклад, звернення:

- (A, 9) *champ: You're not so bad yourself, champ* (VM: 00:09:18–00:09:21) – *Що ж, ласкаво прошу додому* (VM: 00:09:18–00:09:21);
- (A, 44) *bro: Look, I got love for you, bro, but no can do* (VM: 01:03:17–01:03:19) – *Слухай, я тебе поважаю. Але не можна* (VM: 01:03:17–01:03:19).

При передачі спілкування людей з різним статусом розмовна лексика вилучається з огляду на недоцільність її використання в українськомовному офіційному спілкуванні. Наприклад, вилучається словосполучення (A, 11) *cool stuff* у спілкуванні директора великої компанії з дітьми, що прийшли на екскурсію: *And now that I've shown you some of the cool stuff that we do here, I'm hoping I've inspired each and every one of you to go out there and create things that others have only dreamt of* (VM: 00:11:08–00:11:15) – *Тепер, коли ви знаєте, що ми тут робимо, я сподіваюсь, що ми надихнули вас на те, щоб творити такі речі, про які інші навіть не мріють* (VM: 00:11:08–00:11:15).

У спілкуванні головного героя з роботодавцем вилучається розмовний вираз (A, 13) *go off half-cocked*, що також зумовлене ієрархічними відносинами в суспільстві: *This isn't the Wild Wild West. We don't go off half-cocked based on a hunch* (VM: 00:14:03–00:14:08) – *Це тобі не Дикий Захід. Не можна спиратися на здогадки* (VM: 00:14:03–00:14:08).

Деякі одиниці розмовної лексики вилучаються з метою скорочення реплік, що диктується вимогами до дубляжу кінопродукції та довжиною речень в англійській та українській мовах, наприклад, вилучення:

- (A, 33) *gonna*: *We're gonna get to the bottom of this. All right? That I can promise you* (VM: 00:45:32–00:45:33) – *Ми з цим розберемося, Еді, обіцяю* (BM: 00:45:32–00:45:33);
- (A, 36) *'cause*: *'Cause it is a very sensible thing to do* (VM: 00:48:10–00:48:33) – *Це мені диктує здоровий глузд* (BM: 00:48:10–00:48:33);
- (A, 77) *kinda*: *And this suit is ridiculously intuitive, by the way. So, if anything, it's kinda your fault that I'm here* (IW: 01:00:54–01:01:01) – *До речі, у костюма інтуїтивне керування. Тож, як що, то це ви винні, що я тут* (BH: 01:00:54–01:01:01);
- (A, 96) *the hell*: *What is this? What the hell is happening?* (IW: 02:16:15–02:16:18) – *Що сталося? Що тут відбувається?* (BH: 02:16:15–02:16:18);
- (A, 90) *ass*: *Vision, get your ass back on the table. We will hold them off* (IW: 01:34:22–01:34:24) – *Віжн, а ну на стіл повертайся. Ми їх затримаємо* (BH: 01:34:22–01:34:24).

Вилучення також може застосовуватися до окремих компонентів багатокомпонентних розмовних одиниць, наприклад:

- вилучення займенника (A, 26) *oh, my God* – *о боже: Oh, my God, Eddie. What are you doing here?* (VM: 00:42:36–00:42:37) – *О боже, Еді! Що ти тут робиш?* (BM: 00: 42:36–00: 42:37);
- вилучення прийменника (A, 47) *using him up* – *користуєшся ним: You're using him up* (VM: 01:11:39–01:11:41) – *Ти користуєшся ним* (BM: 01:11:39–01:11:41);
- вилучення декількох компонентів із збереженням одного ключового (A, 76) *all hands on deck* – *всі: We need all hands on deck. Where's Clint?* (IW: 00:56:29–00:56:31) – *Нам потрібні всі. Де Клінт?* (BH: 00:56:29–00:56:31).

Отже, мотивами застосування трансформації вилучення при відтворенні в українськомовному перекладі розмовної лексики англійськомовного

кінодискурсу є скорочення реплік персонажів для того, щоб вони відповідали таймінгу при дубляжу, а також уникання у глядача когнітивного дисонансу через різні патерни спілкування в англomовному та українськомовному суспільствах шляхом вилучення недоцільних елементів розмовної лексики.

3.3 Лексико-граматичні трансформації як засіб перекладу розмовної лексики

До лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, що використовуються при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою, належать антонімічний переклад, цілісне перетворення та компенсація. Розглянемо специфіку їх застосування на основі супергеройських фільмів в українських перекладах.

Антонімічний переклад – це перекладацька трансформація, що полягає в заміні форми слова або словосполучення на протилежну (позитивної – на негативну й навпаки), при цьому зміст одиниці, що перекладається, залишається в основному подібним [40: 115].

Зокрема, антонімічний переклад використовується як засіб пояснення значення вигуків, наприклад, вигук (А, 34) *whoa, whoa* у наступному фрагменті замінено повторюваною часткою *ні-ні-ні*: *Whoa, whoa, what are you doing? You're hurting it. Stop it!* (VM: 00:46:18–00:46:20) – *Ні-ні-ні, припиніть, симбіому боляче!* (VM: 00:46:18–00:46:20).

Антонімічний переклад також доцільний як засіб евфемізації, як у наступних прикладах:

- (А, 29) *in a bad way* – трохи не у формі: *Eddie, you look like you're in a bad way* (VM: 00:42:50–00:42:51) – Мені здається, ти трохи не у формі (VM: 00:42:50–00:42:51);

- (А, 75) *crap* – не блискучій: *Wow. You guys... really look like crap. Must've been a rough couple years* (IW: 00:55:47–00:55:54) – Ого! Вигляд у вас не блискучій. Важкі були часи, так? (ВН: 00:55:47–00:55:54).

Наявні також випадки застосування антонімічного перекладу як засобу інтенціональної негативізації висловлювання, наприклад:

- (A, 93) *screwed* – непруха як демонстрація того, що за сюжетом відбуваються негативні події: *You guys are so screwed now!* (IW: 01:45:38–01:45:41) – *Ха! Оце так непруха у вас!* (ВН: 01:45:38–01:45:41);

- (A, 94) *cool it* – не заводься як пряма вказівка уникати будь-який дій, заборона: *Okay, Quill, you gotta cool it right now. You understand? Don't, don't. Don't engage. We almost got this off!* (IW: 01:51:41–01:51:49) – *Слухай, Квіл, не заводься, чувак, чуєш? Зрозумів? Ні, ні, не починай. Ми майже зняли рукавицю!* (ВН: 01:51:41–01:51:49).

Таким чином, антонімічний переклад при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу українською мовою дозволяє уточнити інтенцію мовця – пояснити, пом'якшити тон або передати негативну оцінку, закладену у висловлюванні.

Цілісне перетворення – це перекладацька трансформація, яка передбачає вираження смислу сказаного на одній мові засобами іншої, які не є ані словниковими, ані контекстуальними відповідниками окремих слів [40: 115].

До цілісного перетворення перекладачі вдаються здебільшого при передачі сленгу або жаргонної лексики, що є специфічної для кожної культури, наприклад:

- (A, 3) *Mayday, Mayday* – *У нас аварія! Повторюю: аварія!: Mayday, Mayday, LF1!* (VM: 00:01:46–00:01:47) – *У нас аварія! Повторюю: аварія!* (VM: 00:01:46–00:01:47);

- (A, 12) *high five up top* – *дай п'ять: Allie, you're in charge. High five up top* (VM: 00:11:50–00:11:52) – *Еллі, ти за старшу. Дай п'ять* (VM: 00:11:50–00:11:52);

- (A, 16) *to roll with it* – *з цим змиритись: But I was willing to roll with it, Eddie, because I loved you* (VM: 00:14:42–00:14:44) – *Я намагалася з цим змиритись, бо я любила тебе* (VM: 00:14:42–00:14:44);

- (A, 55) *tickle the pickle* – до вподоби: *So, what culinary delights will tickle the pickle tonight?* (VM: 01:30:27–01:30:30) – Які кулінарні делікатеси тобі до вподоби? (BM: 01:30:27–01:30:30);

- (A, 61) *caught up in a spell* – давно не спілкувалися: *God, we haven't caught up in a spell, have we?* (IW: 00:16:02–00:16:04) – А ми з тобою давно не спілкувалися, так? (BH: 00:16:02–00:16:04);

- (A, 65) *get outta* – вали нафіг: *I'm sorry, Earth is closed today. You better pack it up and get outta here* (IW: 00:18:59–00:19:01) – Землю сьогодні зачинено, дохляк. Тож збирай манатки та вали нафіг звідси (BH: 00:18:59–00:19:01);

- (A, 88) *kick names* – дерти табло, *take ass* – чистити зад: *Uh, what exactly is it that they do? – Kick names, take ass* (IW: 01:22:30–01:22:33) – А який у них стиль тоді? – Дерти табло і чистити зад (BH: 01:22:30–01:22:33);

- (A, 99) *kicked the crap outta* – дає просратись: *This isn't gonna be like New York, pal. This suit's already kicked the crap outta the Hulk* (IW: 01:56:22–01:56:24) – Це тобі не Нью-Йорк, баклан. Цей костюм дає просратись Халку (BH: 01:56:22–01:56:24).

Застосування цілісного перетворення також передбачає заміну розмовного словосполучення описовим словом, як у наступних прикладах:

- (A, 40) *pain in the ass* – дістав: *This is incredible. You have been a serious pain in the ass for me, Eddie* (VM: 00:55:30–00:55:54) – Здурити можна. Знаєш, ти мене давно уже дістав, Еді (BM: 00:55:30–00:55:54);

- (A, 54) *sticking around* – залишився: *I have absolutely no problem with you sticking around, but if you do, we're gonna have to have some ground rules, all right?* (VM: 01:29:20–01:29:22) – Слухай, я зовсім не проти того, щоб ти залишився, але ти маєш дотримуватися правил. Ясно? (BM: 01:29:20–01:29:22);

- (A, 79) *ducked out* – зникнути: *Admit it, you should've ducked out when I told you to. I tried to bench you. You refused* (IW: 01:03:05–01:03:10) – Визнай, треба було зникнути, коли я казав. Я хотів тебе сховати, ти відмовився (BH: 01:03:05–01:03:10);

- (A, 85) *chill the eff out* – *попуститись*: *Everybody stay where you are. Chill the eff out* (IW: 01:19:56–01:19:59) – *Усім стояти на місці та попуститись* (ВН: 01:19:56–01:19:59);

- (A, 91) *getting the hang of it* – *насобачився*: *How we looking, Bruce? – Yeah, I think I'm getting the hang of it. Wow! This is amazing, man* (IW: 01:36:55–01:37:03) – *Ну що у нас, Брюс? – Здається, насобачився. О! Це офігезно!* (ВН: 01:36:55–01:37:03).

Можлива і зворотна ситуація, коли однокомпонентна одиниця передається українською багатоконпонентною фразою:

- (A, 49) *potshots* – *облив брудом*: *You took my Symbiote. You take potshots at a great man trying to get something done* (VM: 01:15:19–01:15:23) – *Украв мого симбіота. Облив брудом людину, яка хоч щось намагається зробити* (VM: 01:15:19–01:15:23);

- (A, 80) *stowaway* – *зайцем летиш*: *No, you're a stowaway. The adults are talking* (IW: 01:03:17–01:03:20) – *Ні, ти зайцем летиш. Тут дорослі розмовляють* (ВН: 01:03:17–01:03:20).

Окрім того, цілісне перетворення є ефективним при відтворенні лайки, що є менше припустимою в українськомовному кіно, наприклад, (A, 53) *fuck it* – *нес із ним*: *Oh, fuck it. Well, let's go save the planet* (VM: 01:21:13–01:21:16) – *А... нес із ним. Ну добре, давай рятувати планету* (VM: 01:21:13–01:21:16).

Отже, цілісне перетворення застосовується при відтворенні українською мовою розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу здебільшого при перекладі сленгу, жаргону, фразових дієслів та лайки, коли в українській мові відсутній її відповідник або переклад відповідником є недоцільним з точки зору прагматики тексту.

Компенсацією при перекладі слід вважати заміну непередаваного елемента мови оригіналу будь-яким іншим засобом, який передає ту ж саму інформацію, причому необов'язково в тому ж самому місці тексту, що і в оригіналі [40: 115].

Компенсація у більшості випадків застосовується, коли одиниця розмовної лексики, що використовується у тексті оригіналу, передається одиницею загальнолітературної мови, як у наступних прикладах:

- (A, 7) *off* – не в собі, при цьому використовується розмовне кент: *Uh... He's... He's seriously off* (VM: 00:07:36–00:07:39) – *Ех. Цей кент реально не в собі* (VM: 00:07:36–00:07:39);

- (A, 24) *nuts* – дурість, що компенсується використанням розмовного *шиза*: *That's nuts, isn't it? That's completely insane* (VM: 00:34:44–00:34:47) – *Це ж дурість якась, ні? Цілковита шиза* (VM: 00:34:44–00:34:47);

- (A, 26) *uh* – тож, компенсується розмовним *наберіть*: *Uh, could you just call me back? Call me back* (VM: 00:39:04–00:39:06) – *Тож наберіть мене, передзвоніть* (VM: 00:39:04–00:39:06);

- (A, 42) *labs* – аналізи, компенсується розмовним *реально*: *I got Eddie's labs back, and it's worse than I thought* (VM: 01:01:27–01:01:33) – *Я його аналізи дивлюся, і вони реально лякають* (VM: 01:01:27–01:01:33);

- (A, 67) *nanotech* – нанотехнології, компенсується словом *круто*: *It's nanotech. You like it? A little something I...* (IW: 00:21:20–00:21:23) – *Нанотехнології. Круто? Моя невеличк...* (ВН: 00:21:20–00:21:23);

- (A, 81) *on our turf or his* – на його території чи на нашій, компенсується виразом *ти в курсі*: *So I'm not so sure if it's a better plan to fight him on our turf or his... but you saw what they did, what they can do* (IW: 01:04:09–01:04:16) – *Я не знаю, що краще: битися з ним на його території чи на нашій. Ти в курсі, на що вони здатні і які в них сили* (ВН: 01:04:09–01:04:16).

Можливе також застосування компенсації при повному вилученні елементів розмовної лексики, наявних в оригіналі:

- (A, 66) *sorta* вилучається, компенсується розмовним *терки*: *I don't know. We've sorta been having a thing* (IW: 00:20:31–00:20:33) – *Я не знаю, у нас із ним терки* (ВН: 00:20:31–00:20:33);

- (A, 25) *gonna* вилучено, компенсується інтенсифікацією розмовної стилістики при перекладі *guy* – *штрих*: *I got a... I got a guy. I'm gonna call him*

and, uh... Mmm. Oh... Oh, I got a bunch of photographs. He will publish those photographs (VM: 00:38:52–00:39:02) – *Я знаю одного штриха. Я зв'яжуся з ним і... Я зробив купу фотографій. Він їх оприлюднить* (VM: 00:38:52–00:39:02).

Таким чином, компенсація застосовується у разі неможливості передачі розмовної лексики при перекладі її відповідником. У таких випадках розмовна лексика замінюється літературною або взагалі вилучається, однак відбувається додавання розмовної стилістики в інших фрагментах тексту.

Тож проведене дослідження демонструє застосування наступних перекладацьких трансформацій при відтворенні розмовної лексики, що використовується в англійськомовному кінодискурсі, українською мовою (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Засоби відтворення розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах

Трансформації	Кількість одиниць	Частка від загальної кількості
1. Лексичні	47	46,1%
<i>транскрипція</i>	2	2,0%
<i>диференціація</i>	13	12,7%
<i>генералізація</i>	10	9,8%
<i>конкретизація</i>	7	6,9%
<i>модуляція</i>	15	14,7%
2. Граматичні	25	24,5%
<i>граматичні заміни</i>	9	8,8%
<i>додавання</i>	4	3,9%
<i>вилучення</i>	12	11,8%
3. Лексико-граматичні	30	29,4%
<i>антонімічний переклад</i>	5	4,9%
<i>цілісне перетворення</i>	17	16,7%
<i>компенсація</i>	8	7,8%
Загалом	102	100,0%

Таким чином, дослідження демонструє, що одиниці розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу у переважній більшості випадків відтворюється в українськомовних перекладах із застосуванням лексичних перекладацьких трансформацій (46,1%). Досить часто також використовуються лексико-граматичні трансформації (29,4%), рідше – граматичні (24,5%).

Ключовими при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах є такі трансформації, як цілісне перетворення (16,7%), роль якого визначається образністю та частковою безеквівалентністю такої лексики; модуляція (14,7%), що зумовлена необхідністю передавати асоціації, які викликають одиниці розмовної лексики у свідомості глядача; диференціація (12,7%), зумовлена багатозначністю та походженням значної кількості одиниць розмовної лексики із загальнолітературної; та вилучення (11,8%) з метою скорочення реплік персонажів та через різні патерни спілкування в англійськомовному та українськомовному суспільствах.

Висновки до розділу 3

1. Відтворення розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах відбувається здебільшого шляхом застосування лексичних перекладацьких трансформацій (46,1%). Найчастіше це – такі трансформації, як модуляція (14,7%), диференціація (12,7%) та генералізація (9,8%). Модуляція застосовується у разі, коли наявна необхідність збереження асоціацій, що викликаються при сприйнятті такої лексики з огляду на її образність, і перекладач обирає саме такий образ, що надає більш точну характеристику події або персонажеві. Диференціація викликана таким факторами, як багатозначність одиниць розмовної лексики, запозичених із загальнолітературної мови, наявність близьких за значенням лексичних одиниць у мові перекладу, а також можливість передачі сталих виразів шляхом їх заміни словами або заміни окремих їх компонентів з метою передачі

стилістичного забарвлення тексту. Генералізація, у свою чергу, застосовується у випадках, коли у мові перекладу відсутня лексична одиниця, що відповідає вихідній одночасно за значенням і за стилістичним забарвленням, і перевага віддається значенню такої одиниці, а також у випадках, коли контекст спілкування вимагає пом'якшення мовлення персонажів через невідповідність стилів спілкування в англійськомовних та українськомовних країнах.

2. Граматичні перекладацькі трансформації застосовуються у 24,5% випадків. Основними граматичними трансформаціями є вилучення (11,8%) та граматичні заміни (8,8%). Вилучення застосовується з метою скорочення реплік персонажів для того, щоб вони відповідали таймінгу при дубляжу, а також уникання у глядача когнітивного дисонансу через різні патерни спілкування в англomовному та українськомовному суспільствах шляхом вилучення недоцільних елементів розмовної лексики. Граматичні заміни викликані граматичними розбіжностями мови оригіналу та мови перекладу, а також окремими вимогами стилістики, коли одна граматична одиниця відтворюється іншою.

3. Частка лексико-граматичних перекладацьких трансформацій складає 29,4%. Найчастіше у цій групі застосовується цілісне перетворення (16,7%), ефективно здебільшого при перекладі сленгу, жаргону, фразових дієслів та лайки, коли в українській мові відсутній її відповідник або переклад відповідником є недоцільним з точки зору прагматики тексту.

ВИСНОВКИ

Розмовність є складною й поліфункціональною категорією літературної мови та її стилістичної системи. Розмовна лексика – це лексичні одиниці, що вживаються в розмовному мовленні, наприклад, у невимушеній неофіційній бесіді, і є одним з розрядів словникового складу літературної мови, поряд з книжковою та нейтральною лексикою. Розмовна лексика класифікується за такими критеріями, як експресивність, соціальний критерій, ступінь формальності, стилістичні параметри.

Труднощі перекладу розмовної лексики зумовлені її культурною специфікою, що вимагає врахування різного ставлення до розмовної лексики в різних культурах. Основними способами відтворення розмовної лексики при перекладі є підбір функціонального аналогу, що забезпечує стилістичну відповідність, а також заміни просторіччям, використання варіативних відповідностей, контекстуальних заміन або навіть нейтралізації, що можуть бути зведені до конкретних перекладацьких трансформацій – перетворень на лексичному, лексико-семантичному, граматичному та лексико-граматичному рівнях мови.

Кінодискурс – розуміється як процес відтворення і сприйняття фільму, смисл якого складається при взаємному впливі декількох семіотичних систем. Кінотекст як зв'язне, цілісне й завершене повідомлення, виражене за допомогою вербальних і невербальних знаків, які організовані відповідно до замислу колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів, зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані й аудіовізуального сприйняття глядачами, є текстовою реалізацією кінодискурсу. Розмовна лексика кінодіалогах створює достовірний образ кожного персонажа та передаючи оцінні значення.

Лінгвістичний аналіз передбачав диференціацію розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу за такими критеріями як семантика, стилістичні особливості та засоби творення. Зокрема, за семантичним критерієм

розмовна лексика в англійськомовному кінодискурсі розподіляється на 10 груп: «іменування персонажів», «назви конкретних об'єктів», «характеристики зовнішності», «характеристики поведінки», «позначення дій», «оцінка неживих об'єктів або ситуацій», «позначення ступеню наявності певної характеристики», «вигуки», «позначення абстрактних понять», «лайка». Найчастіше розмовна лексика, що використовується в англійськомовному кінодискурсі, позначає дії (32,4%), або використовується для іменування персонажів (20,6%). Також досить часто така лексика являє собою назви конкретних об'єктів (10,8%) та оцінки неживих об'єктів або ситуацій (10,8%).

За стилістичним критерієм розмовна лексика англійськомовного кінодискурсу поділяється на такі групи, як загальна розмовна лексика, вигуки, сленг, жаргон, професійні слова, вульгаризми та розмовні неологізми. Найбільш частотними групами є загальна розмовна лексика (31,4%), сленгові одиниці (24,5%) та вульгаризми (22,5%).

Відповідно до засобів творення, одиниці розмовної лексики виділено такі засоби формування одиниць розмовної лексики, представлених в англійськомовному кінодискурсі: використання готових слів або виразів, трансформація мовної одиниці, запозичення, словоскладання, скорочення, конверсія, метафоричне переосмислення, фразові дієслова, ідіоматичні вирази та утворення словосполучень. Найчастіше використовуються одиниці розмовної лексики у формі готових слів або виразів (31,4%). Серед засобів творення одиниць розмовної лексики основне місце посідають метафоричне переосмислення (18,6%), скорочення (10,8%), словоскладання (8,8%) та ідіоматичні вирази (8,8%).

Перекладознавчий аналіз демонструє, що одиниці розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу у переважній більшості випадків відтворюється в українськомовних перекладах із застосуванням лексичних перекладацьких трансформацій (46,1%). Досить часто також використовуються лексико-граматичні трансформації (29,4%), рідше – граматичні (24,5%).

Основними трансформаціями при відтворенні розмовної лексики англійськомовного кінодискурсу в українськомовних перекладах є цілісне перетворення (16,7%) при перекладі сленгу, жаргону, фразових дієслів та лайки, роль якого визначається образністю та частковою безеквівалентністю такої лексики; модуляція (14,7%), зумовлена необхідністю передавати асоціації, які викликають одиниці розмовної лексики у свідомості глядача; диференціація (12,7%), зумовлена багатозначністю та походженням значної кількості одиниць розмовної лексики із загальнолітературної; та вилучення (11,8%) з метою скорочення реплік персонажів та через різні патерни спілкування в англійськомовному та українськомовному суспільствах.

До перспектив подальших розвідок в обраній галузі належить ґрунтовне вивчення особливостей розмовної лексики кінодискурсу з точки зору лінгвістики та перекладознавства включаючи уточнення підходів до її класифікації і аналіз ефективності застосування окремих трансформацій при її відтворенні у перекладі з огляду на його еквівалентність та адекватність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абабілова Н. Реалізація молодіжного сленгу як одна з проблем сучасного перекладознавства. URL: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Philologia/6_80004.doc.htm.
2. Акоюн І. С. Прийоми відтворення мовлення персонажів в українському перекладі п'єси Б. Шоу «Пігмаліон». URL: <http://masters.kubg.edu.ua/index.php/gi/article/download/79/72>.
3. Аминова А., Хафизова А. Проблемы адаптации стилистически сниженной лексики в языке переводов // Филология и культура. Philology and culture. 2016. № 2 (44). С. 11—17.
4. Андрієвська Е. Щодо проблеми адекватності автоматичного перекладу юридичних текстів // Мовні і концептуальні картини світу. 2012. № 44 (2). С. 41—48.
5. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка. Москва: Флинта: Наука, 2002. 384 с.
6. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык. Москва: Флинта: Наука, 2002. 384 с.
7. Бенвенист Э. Общая лингвистика / пер. с французского. Москва: Прогресс, 1974. 447 с.
8. Бердникова Т. В. Стилизация разговорной речи в поэтическом диалоге у А. Ахматовой // Известия Саратовского университета. 2009. Т. 9. Сер. Филология. Журналистика. № 4. С. 14—17.
9. Бибик С. Сильова розмовна норма та розмовна лексика // Культура слова. 2011. № 74. С. 59—65.
10. Брюховецька Л. Кіномистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Логос, 2011. 391 с.
11. Введенская Л. А. Культура речи языка. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 448 с.

12. Винникова Т. А. Моделирование механизмов понимания кинотекстов. Дисс. Барнаул, 2010. Автореферат. 23 с.
13. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка. Москва: Наука, 1958. 459 с.
14. Гарбовский Н. К. Теория перевода. 2-е изд. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 2007. 544 с.
15. Гез Н. И. Устная речь. Очерки по методике обучения немецкому языку (для педагогических вузов) / под ред. И. В. Рахманова. Москва: Высшая школа, 1974. 256 с.
16. Германова Н. Н. История нормирования английского языка: Лингвокультурные основания британской нормативной грамматики. Москва: ЛЕНАНД, 2014. 368 с.
17. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості. Дис. Київ, 2004. Автореферат. 27 с.
18. Гудманян А. Г., Гонта І. А. Проблема словотвору та перекладу українського та американського сленгу // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. № 13 (200). С. 129—137.
19. Девкин В. Д. Специфика словаря разговорной лексики. Москва: Русский язык, 1994. 768 с.
20. Дейк ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / пер. с английского. Москва: Прогресс, 1989. 312 с.
21. Дундун Д. Функционирование разговорных языковых средств в публицистическом тексте. Челябинск: Федеральное государственное автономное образовательное учреждение высшего профессионального образования «Южно-Уральский государственный университет», 2017. 38 с.
22. Елистратов В. С. «Сниженный язык» и «национальный характер» // Вопросы философии. 1998. № 10. С. 57.
23. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності. Київ: Довіра, 1999. 431 с.

24. Иванова Е. Б. Интертекстуальные связи в художественных фильмах. Дисс. Волгоград, 2001. Автореферат. 16 с.

25. Илюхин Н. И. Коммуникативное поведение одаренной личности (на материале русскоязычных и англоязычных кинофильмов). Дисс. Саратов, 2016. 206 с.

26. Ісаєнко О. В. Текст і медіатекст як категорії кінодискурсу // Лінгвістичні дослідження: Зб. наук, праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2015. № 39. С. 93—96.

27. Ковалева Н. Д., Васильева Е. Н. Разговорная лексика в кинодиалоге // Общетеоретические и частные вопросы языкознания: сб. науч. ст. / отв. ред. Н. В. Кормилина, Н. Ю. Шугаева. Чебоксары: Чуваш. гос. пед. ун-т, 2014. С. 158—161.

28. Коваленко И. В. Интерсемиотический перевод в межкультурном аспекте: постановка проблемы // Известия Волгоградского государственного педагогического университета. 2011. № 2. Т. 2. С. 50—53.

29. Козырева М.М. Особенности употребления ненормативной лексики и сложности ее перевода с английского языка на русский (на материале фильма «Дневник Бриджит Джонс») // Вестник Российского гуманитарного университета, 2012. № 8. С. 87—96.

30. Колодина Е. А. Взаимодействие семиотических систем при формировании смысла кинодиалога. Дисс. Иркутск, 2013. Автореферат. 22 с.

31. Комиссаров В. Н. Теория перевода. Москва: Высшая школа, 1999. 253 с.

32. Коробчинська Л. А. Розмовна і просторічна лексика української мови та її ремаркування в словниках // Лексикографічний бюлетень. 1963. № IX. С. 41—54.

33. Котковець А. Л. Особливості перекладу емпізи в англійській мові художнього тексту. URL: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/philosophy-and-philology-411/linguistics-and-foreign-languages-in-the-world-today-411/10731-411-0869>.

34. Котова І. А. Концепти *ГЕРОЙ* та *АНТИГЕРОЙ* в американському кінодискурсі: когнітивний і прагматичний аспекти. Дис. Харків, 2016. 279 с.

35. Коурова І. С. Лексика сниженого регистру в поезії і її переклад на російський мову. Екатеринбург: Уральський державний педагогічний університет, 2017. 70 с.

36. Красивова А. Н. Деловой русский язык. Москва: Изд-во МФА, 2001. 80 с.

37. Крисанова Т. Основні підходи до розуміння поняття «кінодискурс» // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. 2014. № 4. С. 98—102.

38. Культура речи / отв. ред. Л. К. Граудина, Е. Н. Ширяев. Москва: Норма: Изд. группа Норма-Инфра-М, 2000. 549 с.

39. Лавриненко І. Н. Стратегии и тактики мены коммуникативных ролей в современном англоязычном кинодискурсе. Дисс. Харків, 2011. 260 с.

40. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Київ: Ленвіт, 2006. 175 с.

41. Мінасян В. І. Розмовна лексика і експресія (на матеріалі мови роману П. Загребельного «Левине серце») // Культура мови. URL: <http://kulturamovu.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine28-4.pdf>.

42. Мусорин А. Ю. Основы науки о языке. Новосибирск: Новосибирское книжное издательство, 2004. 196 с.

43. Найда Ю. Я. К науке переводить / Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. Сборник статей. Москва: «Международные отношения», 2008. С. 73—76.

44. Несова Н. М. Стилистическая квалификация слов в английском языке // Вестник РУДН. Серия Лингвистика. 2012. № 1. С. 50—54.

45. Онушканич І. В., Шторгин М. В. Сленг як перекладознавча категорія : поняття, етимологія, способи перекладу // Вісник Житомирського державного університету. 2014. № 3 (75). С. 296—300.

46. Орлов Г. А. К проблеме границ обиходно-бытовой и современной литературной разговорной речи // Вопр. языкознания. 1981. № 5. С. 119—128

47. Осипов Г. А. Взгляды и тенденции в современной теории дискурса // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение. 2011. №1. С. 125—128.

48. Павлова Т. Н. Проблеми перекладу сленгізмів. URL: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Philologia/52780.doc.htm.

49. Педан М. С. Особливості перекладу власних назв в художніх творах. URL: http://confcontact.com/2013_04_17/25_Pedan.htm.

50. Редкозубова Е. А. Сленг в современном коммуникативном пространстве: дискурсивные практики. Дисс. Ростов-на-Дону, 2014. Автореферат. 31 с.

51. Рогозина А. Б., Рудаманова В. Н. Разговорная лексика в современной лингвистике на примере английского языка. URL: http://pglu.ru/upload/iblock/442/stranitsy-iz-ch.2_31-a.b.-rogozina_-v.n.-rudamanova.pdf.

52. Романюк О. С. Процес оволодіння англomовним розмовним мовленням з урахуванням його лексичних особливостей // Наука і освіта. 2013. № 6. С. 171—175.

53. Скребнев Ю. М. Основы стилистики английского языка. Москва: ООО «Издательство АСТ», 2003. 221 с.

54. Слышкин Г. Г., Ефремова М. А. Кинотекст (опыт лингвокультурологического анализа). Москва: Водолей Publishers, 2004. 153 с.

55. Сметанкина Д. В. Проблема перевода просторечной и сниженной лексики в публицистическом тексте. URL: http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/25351/1/avfn_2013_68.pdf.

56. Судзиловский Г. А. Сленг — что это такое? Английская просторечная военная лексика. Москва: Воениздат, 1973. 182 с.

57. Тинтин Ч. Методика обучения китайских студентов-филологов восприятию и употреблению русских разговорных конструкций в

диалогической речи (II сертификационный уровень). Дисс. Санкт-Петербург, 2017. 174 с.

58. Ткаченко Т. В. Засоби стилізації розмовності в прозі Михайла Стельмаха. Дис. Київ, 2006. Автореферат. 23 с.

59. Филин Ф. П. О просторечном и разговорном в русском литературном языке // Филол. науки. 1979. № 2. С. 20—25.

60. Холстинина Т. В. Американский сленг в художественном тексте и проблема его передачи на русский язык (на материале романа Джона Ирвинга «Правила Дома сидра»). Дисс. Москва, 2007. 18 с.

61. Шанина О. С. Медичний дискурс: комунікативно-прагматичний і сугестивний аспекти. Дис. Одеса, 2015. 254 с.

62. Шкловский Б. В. Литература и кинематограф. URL: <http://lib.vkarp.com>

63. Яркина С. В., Козлова Е. А. Лингвистические особенности кинодиалога // Молодежный научный форум: Гуманитарные науки: электр. сб. ст. по мат. XXXI междунар. студ. науч.-практ. конф. 2016. № 2(30). URL: [https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/2\(30\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_humanities/2(30).pdf).

64. Bordwell D. Making Meaning: inference and Rheioric in ihe Interpretation of Cinema. Cambridge: Harvard University Press, 1989. 352 p.

65. Chatman S. Story and Discourse. Narrative Structure in Fiction and Film. Ithaka, London: Cornell University Press, 1980. 277 p.

66. Eco U. Experiences in Translation. Toronto: University of Toronto Press, 2001. 132 p.

67. Jaeckle J. Film Dialogue / ed. by J. Jaeckle. London; New York: Wallflower Press, 2013. 223 p.

68. Kozloff S. Overhearing Film Dialogue. Berkeley; Los Angeles: University of California Press, 2000. 332 p.

69. Leech G. Semantics. London: Penguin Books, 1974. 228 p.

70. Manley B. Moving Pictures: The History of Early Cinema. URL: <http://thehomeschooltree.com/wp-content/uploads/2015/09/Moving-Pictures-The-History-of-Early-Cinema.pdf>.

71. Nida E. A., Taber C. R. Theory and practice of translation. Netherlands: BRILL, 2003. 218 p.

72. Prince S. The Discourse of Pictures: Iconicity and Film Studies // Film Quarterly. 1993. Vol. 47. No. 1 (Autumn). P. 16—28.

73. Rossi F. Discourse analysis of film dialogues: Italian comedy between linguistic realism and pragmatic non-realism // Telecinematic Discourse: Approaches to the Language of Films and Television Series / ed. by R. Piazza, M. Bednarek, F. Rossi. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Co., 2011. P. 21—46.

74. Schmidt N. J., Kuhn M. Narration in Film // Handbook of narratology / ed. by P. Hühn, J. C. Meister, J. Pier, W. Schmid. 2ed. Berlin: De Gruyter, 2014. P. 384—405.

75. Trappes-Lomax H. Discourse Analysis // The Handbook of Applied Linguistics / ed. by A. Davies, C. Elder. Malden, Oxford: Blackwell, 2004. P. 133—164.

76. Ulvydienė L. Literary Style in Translation: Slang in J. D. Salinger's "The Catcher in the Rye" // *Albų Studijos*. 2012. Vol. 20. P. 100—108.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(РЛ) — Разговорная лексика // Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: Издательство ИКАР, 2009. URL: https://methodological_terms.academic.ru/1596/разговорная_лексика.

(СУМ) — Єрмоленко С. Я. Розмовна лексика // Українська мова: енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um83.htm>.

(UD) — Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/>.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(BM) — Веном / Columbia Pictures, Marvel і Tencent Pictures; режисер Рубен Флейшер; пер. та озвучення «Толока. Гуртом». 2018. 106 хв.

(BH) — Месники: Війна нескінченності / Marvel Studios; режисери Ентоні Руссо, Джо Руссо; пер. та озвучення студії «LeDoyen». 2018. 149 хв.

(IW) — Avengers: Infinity War / Marvel Studios; directors Anthony Russo, Joe Russo. 2018. 149 min.

(VM) — Venom / Columbia Pictures, Marvel and Tencent Pictures; director Ruben Fleischer. 2018. 112 min.

ДОДАТОК

РОЗМОВНА ЛЕКСИКА АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО
КІНОДИСКУРСУ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

№ з/п	Речення мовою оригіналу	Речення мовою перекладу
1.	<i>The specimens are secured, and we're heading home. – Roger, LF1 (VM: 00:01:29–00:01:34).</i>	<i>Зразки взято, рухаємось додому. – Зрозумів, ФЖ1 (VM: 00:01:29–00:01:34).</i>
2.	<i>Copy that. Initiating reentry sequence (VM: 00:01:34–00:01:34).</i>	<i>Чую вас, починаю процедуру зниження (VM: 00:01:34–00:01:34).</i>
3.	<i>Mayday, Mayday, LF1! (VM: 00:01:46–00:01:47)</i>	<i>У нас аварія! Повторюю: аварія! (VM: 00:01:46–00:01:47).</i>
4.	<i>Oh, wow, you're wearing a suit. Yes! I love it when you wear the suit (VM: 00:05:06–00:05:09).</i>	<i>О, ух ти, ти вже при параді. Клас, обожнюю, коли ти в костюмі (VM: 00:05:06–00:05:09).</i>
5.	<i>My meeting? Oh, shit. Yeah. My meeting (VM: 00:05:16–00:05:22).</i>	<i>Моя зустріч? А, чорт, так, моя зустріч (VM: 00:05:16–00:05:22).</i>
6.	<i>Oh, I'm glad that you like it, 'cause I plan on wearing it at our wedding. – That's hot (VM: 00:05:39–00:05:44).</i>	<i>Добре, що нагадав. Я надіну його на наше весілля. – Він сексі (VM: 00:05:39–00:05:44).</i>
7.	<i>Uh... He's... He's seriously off (VM: 00:07:36–00:07:39).</i>	<i>Ех. Цей кент реально не в собі (VM: 00:07:36–00:07:39).</i>
8.	<i>Well, you're lucky to have me. To be fair, I'm quite a catch (VM: 00:08:33–00:08:36).</i>	<i>Щастить тобі зі мною, правда. Я просто золото (VM: 00:08:33–00:08:36).</i>
9.	<i>You're not so bad yourself, champ (VM: 00:09:18–00:09:21).</i>	<i>Що ж, ласкаво прошу додому (VM: 00:09:18–00:09:21).</i>

10.	<i>Very soon, another Life Foundation rocket will be sent on an exploratory mission. And that's how, one day, we might all live in space. <u>Cool</u>, huh? (VM: 00:10:59–00:11:08).</i>	<i>Уже скоро ще одна ракета «Фонду життя» вирушить у дослідницьку експедицію, щоб одного дня ми усі жили в космосі. <u>Кльово</u>, скажіть? (VM: 00:10:59–00:11:08).</i>
11.	<i>And now that I've shown you some of the <u>cool stuff</u> that we do here, I'm hoping I've inspired each and every one of you to go out there and create things that others have only dreamt of (VM: 00:11:08–00:11:15).</i>	<i>Тепер, коли ви знаєте, що ми тут робимо, я сподіваюсь, що ми надихнули вас на те, щоб творити такі речі, про які інші навіть не мріють (VM: 00:11:08–00:11:15).</i>
12.	<i>Allie, you're in charge. <u>High five up top</u> (VM: 00:11:50–00:11:52).</i>	<i>Еллі, ти за старшу. <u>Дай п'ять</u> (VM: 00:11:50–00:11:52).</i>
13.	<i>This isn't the Wild Wild West. We don't go <u>off half-cocked</u> based on a hunch (VM: 00:14:03–00:14:08).</i>	<i>Це тобі не Дикий Захід. Не можна спиратися на здогадки (VM: 00:14:03–00:14:08).</i>
14.	<i>You know, for a smart guy, you really are a <u>dumbass</u> (VM: 00:14:14–00:14:18).</i>	<i>Розумний ти хлопець, але рідкісний <u>кретин</u>. Отакий парадокс (VM: 00:14:14–00:14:18).</i>
15.	<i>Your ego requires constant attention, and you're stubborn <u>as hell</u> (VM: 00:14:39–00:14:42).</i>	<i>Твоє его вимагає постійної уваги, і ти впертий, <u>як чорт!</u> (VM: 00:14:39–00:14:42)</i>
16.	<i>But I was willing <u>to roll with it</u>, Eddie, because I loved you (VM: 00:14:42–00:14:44).</i>	<i>Я намагалася <u>з цим змиритись</u>, бо я любила тебе (VM: 00:14:42–00:14:44).</i>
17.	<i>Do you ever feel like your life is like one monumental <u>screwup</u>? (VM: 00:19:18–00:19:24)</i>	<i>Ти відчуваєш, що в тебе не життя, а якась монументальна <u>дуна</u>? (VM: 00:19:18–00:19:24)</i>

18.	<i>Isn't that your <u>buddy</u>? – Do you think we could, like, switch him off? (VM: 00:19:32–00:19:32)</i>	<i>Це твій <u>приятель</u>? – Слухай, а його вимкнути можна? (VM: 00:19:32–00:19:32)</i>
19.	<i>I'll tell you what, I will give you 20 <u>bucks</u>, but not to sing, all right? (VM: 00:20:34–00:20:38)</i>	<i>Ні, краще так. Я дам тобі 20 <u>баксів</u>, тільки не співай. Гаразд? (VM: 00:20:34–00:20:38)</i>
20.	<i>Where <u>the hell</u> did it go? Where did it go? (VM: 00:26:42–00:26:45)</i>	<i>Куди воно <u>в біса</u> поділося? Де ж воно? (VM: 00:26:42–00:26:45)</i>
21.	<i>You need to find yourself another white knight, Ms. Skirth, because I am done. I am done with all of this <u>shit</u> (VM: 00:29:44–00:29:49).</i>	<i>Краще знайти вам іншого лицаря, міс Скерт, бо я вже ситий по горло цією <u>хрінню</u> (VM: 00:29:44–00:29:49).</i>
22.	<i>I'm a big fan of your work. – Really? – It's pretty cool, all the people that he <u>took down</u> (VM: 00:30:34–00:30:41).</i>	<i>Я фанат твоєї роботи. – Правда? – Він доволі круто <u>мочив</u> людей (VM: 00:30:34–00:30:41).</i>
23.	<i>I would say that he misses you, but that would be <u>bullshit</u>, 'cause... because he never liked you (VM: 00:31:29–00:31:34).</i>	<i>Я б сказала, що він скучив, та це була б <u>брехня</u>, бо... бо він тебе ненавидів (VM: 00:31:29–00:31:34).</i>
24.	<i>That's <u>nuts</u>, isn't it? That's completely insane (VM: 00:34:44–00:34:47).</i>	<i>Це ж <u>дурість</u> якась, ні? Цілковита <u>шиза</u> (VM: 00:34:44–00:34:47).</i>
25.	<i>I got a... I got a <u>guy</u>. I'm gonna call him and, uh... Mmm. Oh... Oh, I got a bunch of photographs. He will publish those photographs (VM: 00:38:52–00:39:02).</i>	<i>Я знаю одного <u>штриха</u>. Я зв'яжуся з ним і... Я зробив купу фотографій. Він їх оприлюднить (VM: 00:38:52–00:39:02).</i>
26.	<i><u>Uh</u>, could you just call me back?</i>	<i><u>Тож</u> наберіть мене, передзвоніть</i>

	<i>Call me back (VM: 00:39:04–00:39:06).</i>	(BM: 00:39:04–00:39:06).
27.	<i><u>Oh, my God, Eddie. What are you doing here?</u> (VM: 00:42:36–00:42:37)</i>	<i><u>О боже, Еді! Що ти тут робиш?</u></i> (BM: 00: 42:36–00: 42:37)
28.	<i>Yeah. No, I <u>broke into</u> the Life Foundation (VM: 00:42:44–00:42:46).</i>	<i>Ні... я просто у «Фонд життя» <u>вдерся</u> (BM: 00:42:44–00:42:46).</i>
29.	<i>Eddie, you look like you're <u>in a bad way</u> (VM: 00:42:50–00:42:51)</i>	<i>Мені здається, ти <u>трохи не у формі</u> (BM: 00:42:50–00:42:51).</i>
30.	<i>Put it down. Eddie! <u>Snap out of it!</u> (VM: 00:43:08–00:43:12)</i>	<i>Поклади, Еді! <u>А ну припини це!</u></i> (BM: 00:43:08–00:43:12)
31.	<i>Now, listen, you're not the first person to <u>freak out</u> in there. I get claustrophobic, too (VM: 00:45:10–00:45:14).</i>	<i>Слухай, ти не перший, кого там <u>накрило</u>. У мене теж <u>клаустрофобія</u> (BM: 00:45:10–00:45:14).</i>
32.	<i>Oh, I just saw Morris. And he's <u>whining and complaining like an old baby</u> again (VM: 00:45:17–00:45:22).</i>	<i>Я щойно бачила Морріса. Знову <u>скаржиться і розпускає нюні</u>, як <u>мале дитинча</u> (BM: 00:45:17–00:45:22).</i>
33.	<i>We're <u>gonna</u> get to the bottom of this. All right? That I can promise you (VM: 00:45:32–00:45:33).</i>	<i>Ми з цим розберемося, Еді, <u>обіцяю</u> (BM: 00:45:32–00:45:33).</i>
34.	<i><u>Whoa, whoa, what are you doing? You're hurting it. Stop it!</u> (VM: 00:46:18–00:46:20)</i>	<i><u>Ні-ні-ні, припиніть, симбіоту боляче!</u> (BM: 00:46:18–00:46:20)</i>
35.	<i>Listen, Eddie, um, we are gonna get you on some <u>meds</u>, and we are gonna clear that out (VM:</i>	<i>Еді, ми тебе <u>пролікуємо</u>, і це <u>вижене його геть</u> (BM: 00:48:10–00:48:33).</i>

	00:48:10–00:48:33).	
36.	<i>'Cause it is a very sensible thing to do (VM: 00:48:10–00:48:33).</i>	<i>Це мені диктує здоровий глузд (ВМ: 00:48:10–00:48:33).</i>
37.	<i>What the shit, <u>man</u>? No! No, no, no!</i> (VM: 00:52:36–00:52:45)	<i><u>Цариця небесна!</u> Ні, ні, ні!</i> (ВМ: 00:52:36–00:52:45)
38.	<i><u>What the hell?</u> Dude! How did you do that?</i> (VM: 00:52:52–00:52:54)	<i><u>Що за хрінь, чувак?</u> Як ти робиш це?</i> (ВМ: 00:52:52–00:52:54)
39.	<i>Oh, God, no! <u>Holy shit!</u></i> (VM: 00:55:30–00:55:54)	<i><u>От срань!</u> Ні!</i> (ВМ: 00:55:30–00:55:54)
40.	<i>This is incredible. You have been a serious <u>pain in the ass</u> for me, Eddie</i> (VM: 00:55:30–00:55:54).	<i>Здурити можна. Знаєш, ти мене давно уже <u>дістає</u>, Еді</i> (ВМ: 00:55:30–00:55:54).
41.	<i>You did not find us. We found you. Think of yourself as <u>my ride</u></i> (VM: 01:00:10–01:00:12).	<i>Це не ти знайшов нас. Ми тебе знайшли. Ти – лише <u>мій транспорт</u></i> (ВМ: 01:00:10–01:00:12).
42.	<i>I got Eddie's <u>labs</u> back, and it's worse than I thought</i> (VM: 01:01:27–01:01:33).	<i>Я його аналізи дивлюся, і вони <u>реально</u> лякають</i> (ВМ: 01:01:27–01:01:33).
43.	<i>That is none of your <u>goddamn</u> business</i> (VM: 01:02:47–01:02:49).	<i>Не твоя <u>собача</u> справа</i> (ВМ: 01:02:47–01:02:49).
44.	<i>Look, I got love for you, <u>bro</u>, but no can do</i> (VM: 01:03:17–01:03:19).	<i>Слухай, я тебе поважаю. Але не можна</i> (ВМ: 01:03:17–01:03:19).
45.	<i>Yeah, well, you can always just shed my <u>carcass</u> and exchange it for another one whenever you need</i> (VM: 01:04:59–01:05:06).	<i>Ти ж можеш скинути моє <u>тіло</u> та знайти інше, коли захочеш</i> (ВМ: 01:04:59–01:05:06).
46.	<i>Anybody see him? Does anyone <u>have</u> <u>eyes</u> on <u>him</u>?</i> (VM: 01:06:17–	<i>Хто-небудь <u>бачить</u> його?</i> (ВМ: 01:06:17–01:06:32)

	01:06:32)	
47.	<i>You're <u>using him up</u> (VM: 01:11:39–01:11:41).</i>	<i>Ти <u>користуєшся ним</u> (ВМ: 01:11:39–01:11:41).</i>
48.	<i>Stop. You're bleeding all over my <u>lab</u>. Go. Go! (VM: 01:14:38–01:14:32)</i>	<i>Стоп. Ти все <u>тут</u> кров'ю заляпаєш. Іди. Ну! (ВМ: 01:14:38–01:14:32)</i>
49.	<i>You took my Symbiote. You take <u>potshots</u> at a great man trying to get something done (VM: 01:15:19–01:15:23).</i>	<i>Украв мого симбіота. <u>Облив брудом</u> людину, яка хоч щось намагається зробити (ВМ: 01:15:19–01:15:23).</i>
50.	<i>Let me tell you something, <u>buddy</u>. All right? Just man-to-man (VM: 01:15:38–01:15:41).</i>	<i>Я тобі децю скажу, <u>друзбан</u>. Хай це буде між нами (ВМ: 01:15:38–01:15:41).</i>
51.	<i>Because I have spent a significant amount of time, all right, with one of these creatures <u>up my ass</u>. It's not a lot of fun (VM: 01:15:41–01:15:44).</i>	<i>Бо я доволі довго носив тварину з твоєї диво-колекції <u>у своїх кишках</u>. Це не дуже <u>прикольно</u> (ВМ: 01:15:41–01:15:44).</i>
52.	<i>You know, it doesn't matter if you kill me anyway, because there's something way bigger afoot in this world than you and me. Much bigger than me. And it's much, much bigger than you. Karma's <u>a bitch</u> (VM: 01:17:23–01:17:40).</i>	<i>Немає значення, уб'єш ти мене чи ні. Бо у світі з'явилося щось значно більше за мене. Набагато більше за мене. І набагато більше за тебе. Карма <u>мстива сучка</u> (ВМ: 01:17:23–01:17:40).</i>
53.	<i>Oh, <u>fuck</u> it. Well, let's go save the planet (VM: 01:21:13–01:21:16).</i>	<i>А... <u>пес</u> із ним. Ну добре, давай рятувати планету (ВМ: 01:21:13–01:21:16).</i>
54.	<i>I have absolutely no problem with you <u>sticking around</u>, but if you do,</i>	<i>Слухай, я зовсім не проти того, щоб ти <u>залишився</u>, але ти маєш</i>

	<i>we're gonna have to have some ground rules, all right? (VM: 01:29:20–01:29:22)</i>	<i>дотримуватися правил. Ясно? (BM: 01:29:20–01:29:22)</i>
55.	<i>So, what culinary delights will <u>tickle the pickle</u> tonight? (VM: 01:30:27–01:30:30)</i>	<i>Які кулінарні делікатеси тобі <u>до вподоби</u>? (BM: 01:30:27–01:30:30)</i>
56.	<i>So, you will be this armless, legless, faceless thing, won't you, rolling down the street, like a <u>turd</u> in the wind? (VM: 01:31:08–01:31:16)</i>	<i>Ти станеш безрукою, гидкою, безликою колодою, яку оминатимуть, як <u>лайно собаче</u> (BM: 01:31:08–01:31:16).</i>
57.	<i>Do you mind if we forego the whole <u>creepy</u> serial killer thing here? (VM: 01:35:36–01:35:40)</i>	<i>Ти не проти, якщо я уникатиму <u>стереотипного</u> образу серійного вбивці? (BM: 01:35:36–01:35:40)</i>
58.	<i>Oh. Wait, wait, wait. I think I have 200. – Dollars? – Rupees. – Which is? – Uh, <u>buck</u> and a half (IW: 00:10:46–00:10:52).</i>	<i>Стій-стій-стій. Здається, є дві сотні. – Доларів? – Рупій. – А в них? – <u>Бакса</u> півтора (BH: 00:10:46–00:10:52).</i>
59.	<i>What is your job exactly? Besides making balloon animals. – Protecting your reality, <u>douchebag</u> (IW: 00:15:13–00:15:20).</i>	<i>Що в тебе за обов'язок окрім дешевих фокусів? – Твою реальність захищати, <u>одоробло</u> (BH: 00:15:13–00:15:20).</i>
60.	<i>Okay, guys. Could we <u>table</u> this discussion right now? (IW: 00:15:20–00:15:22)</i>	<i>Годі, хлопці. Давайте <u>припинимо</u> цю дискусію (BH: 00:15:20–00:15:22).</i>
61.	<i>God, we haven't <u>caught up in a spell</u>, have we? (IW: 00:16:02–00:16:04)</i>	<i>А ми з тобою <u>давно не спілкувалися</u>, так? (BH: 00:16:02–00:16:04)</i>
62.	<i>Cap and I <u>fell out hard</u>. We're not on speaking terms (IW: 00:16:13–</i>	<i>А ми з Кепом <u>розісрались</u>. Ми не розмовляємо (BH: 00:16:13–</i>

	00:16:17).	00:16:17).
63.	<i>Say, Doc, you wouldn't happen to be moving your hair, would <u>ya</u>?</i> (IW: 00:17:07–00:17:10)	<i>Скажи, Док, ти <u>ж</u> волоссям не ворухиши?</i> (ВН: 00:17:07–00:17:10)
64.	<i>Friday, <u>evac</u> anyone south of 43rd Street</i> (IW: 00:18:59–00:19:01).	<i>П'ятниця, повна <u>евакуація</u></i> (ВН: 00:18:59–00:19:01).
65.	<i>I'm sorry, Earth is closed today. You better pack it up and get <u>outta</u> here</i> (IW: 00:18:59–00:19:01).	<i>Землю сьогодні зачинено, дохляк. Тож збирай манатки та <u>вали нафіг</u> звідси</i> (ВН: 00:18:59–00:19:01).
66.	<i>I don't know. We've <u>sorta</u> been having a thing</i> (IW: 00:20:31–00:20:33).	<i>Я не знаю, у нас із ним <u>терки</u></i> (ВН: 00:20:31–00:20:33).
67.	<i>It's <u>nanotech</u>. You like it? A little something I...</i> (IW: 00:21:20–00:21:23)	<i><u>Нанотехнології</u>. Круто? Моя невеличк...</i> (ВН: 00:21:20–00:21:23)
68.	<i>Give me a little <u>juice</u>, Friday</i> (IW: 00:24:54–00:24:55).	<i>А ну <u>піддай газу</u>, П'ятниця</i> (ВН: 00:24:54–00:24:55).
69.	<i>Yeah, I'm fine. I just think we might have to push our 8:30 <u>res</u></i> (IW: 00:26:07–00:26:10).	<i>Так, я в порядку. Але, я думаю, треба скасувати <u>резерв столика</u></i> (ВН: 00:26:07–00:26:10).
70.	<i>'Cause we're nice. And maybe whoever it is will give us a little <u>cheddar cheese</u> for our effort</i> (IW: 00:28:13–00:28:18).	<i>Бо ми шляхетні. І, можливо, цей хтось нам гарненько <u>забашляє</u></i> (ВН: 00:28:13–00:28:18).
71.	<i>Which isn't the point. I mean, if he doesn't <u>pony up</u>...</i> (IW: 00:28:18–00:28:22)	<i>Але річ не в тому. Якщо нам не <u>забашляють</u>...</i> (ВН: 00:28:18–00:28:22)
72.	<i>How the hell is this <u>dude</u> still alive?</i>	<i><u>Йосип босий!</u> Як цей <u>дох</u> досі не</i>

	(IW: 00:29:31–00:29:34)	здох? (ВН: 00:29:31–00:29:34)
73.	<i>I got it figured out. We got two ships and a large assortment of <u>morons</u></i> (IW: 00:35:05–00:35:11).	<i>Я все зрозумів. У нас два кораблі та великий асортимент <u>муфлонів</u></i> (ВН: 00:35:05–00:35:11).
74.	<i>My God, Rhodes. Your talent for <u>horseshit</u> rivals my own</i> (IW: 00:54:24–00:54:28).	<i>Родз, ви верзете <u>дурниці</u> ще вправніше за мене</i> (ВН: 00:54:24–00:54:28).
75.	<i>Wow. You guys... really look like <u>crap</u>. Must've been a rough couple years</i> (IW: 00:55:47–00:55:54).	<i>Ого! Вигляд у вас <u>не блискучий</u>. Важкі були часи, так?</i> (ВН: 00:55:47–00:55:54)
76.	<i>We need <u>all hands on deck</u>. Where's Clint?</i> (IW: 00:56:29–00:56:31)	<i>Нам потрібні <u>всі</u>. Де Клінт?</i> (ВН: 00:56:29–00:56:31)
77.	<i>And this suit is ridiculously intuitive, by the way. So, if anything, it's <u>kinda</u> your fault that I'm here</i> (IW: 01:00:54–01:01:01).	<i>До речі, у костюма інтуїтивне керування. Тож, як що, то це ви винні, що я тут</i> (ВН: 01:00:54–01:01:01).
78.	<i>Who just saved your magical <u>ass</u>?</i> (IW: 01:03:01–01:03:03)	<i>Хто врятував твій чаклунський <u>зад</u>?</i> (ВН: 01:03:01–01:03:03)
79.	<i>Admit it, you should've <u>ducked out</u> when I told you to. I tried to bench you. You refused</i> (IW: 01:03:05–01:03:10).	<i>Визнай, треба було <u>зникнути</u>, коли я казав. Я хотів тебе сховати, ти відмовився</i> (ВН: 01:03:05–01:03:10).
80.	<i>No, you're a <u>stowaway</u>. The adults are talking</i> (IW: 01:03:17–01:03:20).	<i>Ні, ти <u>зайцем</u> летиш. Тут дорослі розмовляють</i> (ВН: 01:03:17–01:03:20).
81.	<i>So I'm not so sure if it's a better plan to fight him <u>on our turf</u> or his... but you saw what they did, what they can do</i> (IW: 01:04:09–01:04:16).	<i>Я не знаю, що краще: битися з ним <u>на його території</u> чи на нашій. <u>Ти в курсі</u>, на що вони здатні і які в них сили</i>

		(ВН: 01:04:09–01:04:16).
82.	<i>Thanos is just the latest in a long line of <u>bastards</u>... and he'll be the latest to feel my vengeance. Fate wills it so (IW: 01:12:47–01:12:54).</i>	<i>Танос – це лише останній у ланцюжку <u>паскуд</u>, і він останнім відчує мій гнів, бо саме доля хоче цього (ВН: 01:12:47–01:12:54).</i>
83.	<i>If fate does want you to kill that <u>crapsack</u> you're gonna need more than one stupid eyeball (IW: 01:13:31–01:13:35).</i>	<i>Якщо доля хоче, щоб ти поклав цього <u>фуфлижника</u>, тобі більше очей знадобиться (ВН: 01:13:31–01:13:35).</i>
84.	<i>What's it look like? Some <u>jerk</u> lost a bet with me on Contraxia (IW: 01:13:35–01:13:40).</i>	<i>А на що схоже? Один <u>хрін</u> з Контраксії програв мені спір (ВН: 01:13:35–01:13:40).</i>
85.	<i>Everybody stay where you are. <u>Chill the eff out</u> (IW: 01:19:56–01:19:59).</i>	<i>Усім стояти на місці та <u>попуститись</u> (ВН: 01:19:56–01:19:59).</i>
86.	<i>Yeah, that's on Earth, <u>dipshit</u>. What are you hassling us for? (IW: 01:20:39–01:20:42)</i>	<i>Так, а це не Земля, <u>дебіл</u>? Чого ви на нас напали? (ВН: 01:20:39–01:20:42)</i>
87.	<i>Okay, Mr. Clean is <u>on his own page</u>. See, “not winging it” isn't really what they do (IW: 01:22:26–01:22:30).</i>	<i>Ясно, Містер Пронер <u>на своїй хвилі</u>. Знаєш, планувати – не в їхньому дусі (ВН: 01:22:26–01:22:30).</i>
88.	<i>Uh, what exactly is it that they do? – <u>Kick names, take ass</u> (IW: 01:22:30–01:22:33).</i>	<i>А який у них стиль тоді? – <u>Дерти табло і чистити зад</u> (ВН: 01:22:30–01:22:33).</i>
89.	<i>All right, we're optimistic, yes. I like your plan. Except it <u>sucks</u>, so let me do the plan and that way it might be</i>	<i>Ти правий, ми оптимісти, так. І це чудовий план. Хоч насправді це <u>хрінь</u>. Тому дай мені розробити</i>

	<i>really good (IW: 01:22:57–01:23:05).</i>	<i>план, і тоді в нас буде щось пристойне (ВН: 01:22:57–01:23:05).</i>
90.	<i>Vision, get your <u>ass</u> back on the table. We will hold them off (IW: 01:34:22–01:34:24).</i>	<i>Віжн, а ну на стіл повертайся. Ми їх затримаємо (ВН: 01:34:22–01:34:24).</i>
91.	<i>How we looking, Bruce? – Yeah, I think I'm <u>getting the hang of it</u>. Wow! This is amazing, man (IW: 01:36:55–01:37:03).</i>	<i>Ну що у нас, Брюс? – Здається, <u>насобачився</u>. О! Це офігезно! (ВН: 01:36:55–01:37:03)</i>
92.	<i>What the hell? Looks like we <u>pissed her off</u> (IW: 01:39:10–01:39:16).</i>	<i>Багатенько. Схоже, ми її <u>розіздили</u> (ВН: 01:39:10–01:39:16).</i>
93.	<i>You guys are so <u>screwed</u> now! (IW: 01:45:38–01:45:41)</i>	<i>Ха! Оце так <u>непруха</u> у вас! (ВН: 01:45:38–01:45:41)</i>
94.	<i>Okay, Quill, you gotta <u>cool it</u> right now. You understand? Don't, don't. Don't engage. We almost got this off! (IW: 01:51:41–01:51:49)</i>	<i>Слухай, Квіл, <u>не заводься</u>, чувак, чуєш? Зрозумів? Ні, ні, не починай. Ми майже зняли рукавицю! (ВН: 01:51:41–01:51:49)</i>
95.	<i>Oh, no, you don't. This isn't gonna be like New York, <u>pal</u> (IW: 01:56:21–01:56:24).</i>	<i>Е ні. Ні, ніфіга. Це тобі не Нью-Йорк, баклан (ВН: 01:56:21–01:56:24).</i>
96.	<i>What is this? What <u>the hell</u> is happening? (IW: 02:16:15–02:16:18)</i>	<i>Що сталося? Що тут відбувається? (ВН: 02:16:15–02:16:18)</i>
97.	<i>My name is Peter Quill, okay? <u>Dude</u>, chill out (IW: 00:12:15–00:12:17)</i>	<i>Мене звать Пітер Квіл, чуєш? Охолонь, <u>чорнявий</u> (ВН: 00:12:15–00:12:17)</i>
98.	<i>“Oh, Mr Parker”. “What are you doing... <u>Hey!</u> Uh, I'm Peter”</i>	<i>Хм, Містере Паркер! – Ви? Як це ви тут... <u>Радий!</u> Хмм... Я Пітер</i>

	(IW: 01:01:08–01:01:10).	(ВН: 01:01:08–01:01:10).
99.	<i>This isn't gonna be like New York, pal. This suit's already <u>kicked the crap outta</u> the Hulk</i> (IW: 01:56:22–01:56:24).	Це тобі не Нью-Йорк, баклан. Цей костюм дає просратись Халку (ВН: 01:56:22–01:56:24).
100.	<i>Hulk? Hulk, I know you like making your entrance at the last second. Well, this is it, <u>man</u>. This is the last, last second</i> (IW: 01:56:36–01:56:42).	<i>Халк! Халк! Я знаю, ти любиш вийти в останню секунду. І ось вона, <u>чувак</u>. Це... це реально остання секунда</i> (ВН: 01:56:36–01:56:42).

SUMMARY

Master's qualification paper is devoted to the study of peculiarities of stylistic stratification of colloquial lexis in modern English film discourse as problems of translation based on Ukrainian dubbing of films about Marvel superheroes.

The relevance of the study is determined by the need for the most complete definition and comprehensive study of translating English colloquial lexis into the Ukrainian language in order to achieve the adequacy of translation which is in full accordance with the modern development of Linguistics. The relevance of the study is also caused by the complexity of translation of this layer of vocabulary, a rooted view on colloquial lexis as something secondary, not worthy scientific description. The layer of colloquial lexis should be studied as one of the main components of the lexical corpus of the language.

The aim of the paper is to carry out a linguistic analysis of the features of colloquial lexis in contemporary English film discourse and to determine the means of its translation in Ukrainian dubbing of modern English film production.

Accordingly, the following **objectives** are set to achieve the aim of the study:

- 1) to define the concept and present the general characteristic of colloquial lexis as a linguistic phenomenon;
- 2) to explore the translation aspect of colloquial lexis;
- 3) to consider the concept and essence of film discourse and determine the role of colloquial lexis in the film discourse;
- 4) to analyze the semantic characteristics of colloquial lexis in American film discourse;
- 5) to highlight the features of stylistic differentiation of the colloquial lexis of American film discourse;
- 6) to identify the means of forming units of colloquial lexis used in American film discourse;
- 7) to present lexical translation transformations as a means of rendering colloquial lexis in translation;

8) to analyze grammatical transformations used when translating colloquial lexis;

9) to study lexical and grammatical transformations as a means of rendering colloquial lexis.

The object of the study is the colloquial lexis of modern American film discourse in the source text and translation into Ukrainian.

The subject of the research is semantics, stylistic parameters, structure of English colloquial lexis in film discourse and translation transformations used for its reproduction in Ukrainian.

Research methods. A number of general scientific methods, methods of linguistic and translation analysis are applied in the paper. General scientific methods include methods of literature analysis and synthesis of information. The methods of linguistic analysis include the methods of semantic, stylistic, structural and etymological analysis. The translation aspect of the study included methods of transformational analysis.

The material of the study was the fragments of the films *Venom* directed by R. Fleischer, translation and dubbing by “Toloka. Hurtom”, *Avengers: Infinity War*, directed by E. and D. Rousseau translated and dubbed by LeDoyen Studio containing elements of colloquial lexis. A total of 102 colloquial lexis units were analyzed in the study.

The scientific novelty of the research is that it analyzes the specifics of the translation of the colloquial lexis of the film discourse on the material of the source texts and Ukrainian translation of the modern American superhero movies, in particular: typology of colloquial lexis of English film discourse was determined according to the criteria of semantics, stylistic differentiation and means of creation, and transformations used for rendering colloquial lexis of English film discourse were revealed.

The practical value of the study lies in the fact that its results can be used in teaching translation disciplines (Theory and Practice of Translation, Aspect

Translation), as well as in the study of linguistic disciplines (English Lexicology, English Stylistics, Discourse Analysis, etc.).

The results of the study also make certain contribution to the theory of lexicology, country studies, as well as to the methodology of comparative study of lexical semantics and the theory of translation studies.

The structure of master's qualification paper. The master's qualification paper consists of an introduction, three chapters with conclusions to each of them, general conclusions, three lists of sources used, annex and summary.

Conversationality is a complex and multifunctional category of literary language and its stylistic system. Colloquial lexis is a lexical unit used in spoken language, for example, in a casual informal conversation, and is one of the categories of the vocabulary of literary language along with literary and neutral vocabulary. Colloquial lexis is classified according to such criteria as expressiveness, social criterion, degree of formality, stylistic parameters. The difficulty of translating colloquial lexis is caused to its cultural specificity which requires taking into account different attitudes to colloquial lexis in different cultures.

Film discourse is understood as the process of reproduction and perception of the film, the meaning of which is the mutual influence of several semiotic systems. Film text as a cohesive, complete message expressed through verbal and non-verbal signs organized according to the intention of the collective functionally differentiated author using cinematic codes fixed on a material medium and intended for reproduction on screen and audio-visual perception is the text realization of cinema discourse. The colloquial lexis of film dialogues creates a true image of each character and represents evaluative meanings.

The linguistic analysis involved differentiation of the colloquial lexis of English film discourse by such criteria as semantics, stylistic features, and means of creation. In particular, according to the semantic criterion, most common groups of colloquial lexis denote actions (32.4%) or used to name characters (20.6%). Quite often, such vocabulary is used for nominating specific objects (10.8%) and the assessment of inanimate objects or situations (10.8%).

By stylistic criterion, the colloquial lexis of English film discourse is divided into such groups as general colloquial lexis, interjections, slang, jargon, professionalisms, vulgarisms, and colloquial neologisms. The most frequent groups are general colloquial lexis (31.4%), slang (24.5%) and vulgarisms (22.5%).

According to the means of forming, the most commonly used units of colloquial lexis are ready words or expressions (31.4%). Metaphorical rethinking (18.6%), shortening (10.8%), compounding (8.8%) and idiomatic expressions (8.8%) are the most important means of forming the units of colloquial lexis.

The translation analysis shows that the units of colloquial lexis in English film discourse are mostly reproduced in Ukrainian translations using lexical translation transformations (46.1%). The lexical and grammatical transformations (29.4%) are also often used, and grammatical transformations are less frequent (24.5%).

The main transformations in rendering colloquial lexis in English film discourse into Ukrainian are total rearrangement (16.7%) in the translation of slang, jargon, phrasal verbs and swearing, the role of which is determined by the imagery and partial equivalence of such vocabulary; modulation (14.7%) due to the need to convey associations that evoke units of colloquial lexis in the mind of the viewer; differentiation (12.7%), due to ambiguity and origin of a significant number of units of colloquial lexis from general literature; and omission (11.8%) to shorten the characters' replicas and because of different patterns of communication in English-speaking and Ukrainian-speaking societies.

The prospects for further exploration in the chosen field include a thorough study of the features of colloquial lexis of film discourse from the point of view of linguistics and translation studies, including refinement of approaches to its classification and analysis of the effectiveness of the use of individual transformations in its representation in terms of translation equivalence.